

JESENICE se pripravljajo na veliko slavlje

Glavne proslave bodo v soboto in nedeljo

Jesenice, 28. julija
Stara revolucionarna tradicija delavskih Jesenic je povzročila, da so se jeseniške delovne množice takoj po prihodu okupatorja 1941, leta dvignile v vstajo. Že dne 1. avgusta 1941. leta se je Cankarjeva četa spustila v prvi odkriti oboroženi boj z Nemci na Mežakliji. V tem spopadu sta padla dva partizana. V spomin na ta zgodovinski dogodek je LOMO Jesenice na predlog ZB proglasil 1. avgust za občinski praznik.

Hkrati z občinskim praznikom po bodo letos proslavili na Jesenicah še več zgodovinskih dogodkov. Železarna praznuje 85-letnico svojega obstoja. Jesenice so bile pred 25 leti proglašene za mesto. Neodvisna delavska stranka je pred 30 leti razvila prvi rdeči prapor na Jesenicah, godba na pihala DPD »Svobode« pa praznuje 75-letnico.

častne občane jeseniškega mesta. Tudi v soboto so na sporedu številne športne prireditve. Pred gimnazijo bodo pod večer prispele partizanske patrulje od vseh spomenikov padlim borcem na področju občine. Ob šestih zvečer bo pred gimnazijo obdarovanje, na katerem bo govoril predsednik LOMO tov. Maks Dolinar. Godba

na pihala »Svobode« Javornik bo pripravila koncert v letnem gledališču v Ukovi, prav tam pa bo nato predstava Cufarjeve drame iz delavskega življenja »Polome«, ki bo to pot prvič na jeseniškem gledališkem odru.

V nedeljo 1. avgusta bo pomembno slavlje na Mežakliji. Na Obrancih bo partizanska patrulja

namreč odkrila spomenik na kraju, kjer so se jeseniški partizani na ta dan pred trinajstimi leti prvič očitno spopadli z Nemci. V mestu bodo dopolne razvili sindikalni prapor in razdelili 18 prvoborcev spominske knjige, nato pa bodo razglasili rezultate večdnevnih športnih tekmovalij in razdelili tekmovalcem nagrade.

Ob 10. uri dopoldne pa bo v nedeljo pod Mežakljo veliko politično zborovanje, na katerega bodo prišli razen Jeseničanov tudi prebivalci iz vsega radovljanskega okraja in tudi iz ostalih krajev Gorenjske.

Jesenice se že več dni skrbno pripravljajo na to veliko slavnost. Nekatera poslopja so prebelili, ob cestah pa že postavljajo slavo-loke. Prav tako se pridno pripravljajo na praznike športniki ter kulturno umetniška društva in skupine.

Z ACEL SE JE II. kongres filatelistov Jugoslavije

Delegati so se izrekli za manjšo nominalno vrednost in večjo naklado znamk

Ljubljana, 28. julija. — Danes se je v Palači PTT v Ljubljani začel II. kongres Zveze filatelistov Jugoslavije pod predsedstvom ing. Zive Djordjeviča. Poročilo, ki ga je podal v imenu upravnega odbora Zveze predsednik Djordjevič, zelo ostro kritizira emisijsko politiko Generalne direkcije PTT in poštne uprave VUJN Svobodnega tržaškega ozemlja, češ da sta z izdajanjem znamk z visoko nominalno vrednostjo in nizkimi nakladami povzročili, da si jih člani ne morejo nabaviti in da so začeli v velikem številu iz organizacije izstopati.

Stališče organizacije filatelistov je, naj se v prihajajoči izdaji manjše število serij, v kolikor pa gre za priložnostne, slavnostne izdaje v čast znamenitih zgodovinskih obletnic ali dogodkov iz našega sodobnega dogajanja, ki prispevajo h krepitvi naše države in njene popularnosti v svetu, naj bi ne glede na število serij obe imenovani upravi izdajali kvalitne in številne znamke z nizko nominalno. Zveza filatelistov se je v imenu zborujočih delegatov izrekla tudi proti izdajanju ključnih znamk, ki so bile čisto predmet številnih spekulacij, in proti mnogim omejitvam, ki so v navadi zlasti ob izdajah priložnostnih znamk. Zveza tudi zahteva, naj bodo vse pošte v državi, tudi najmanjše, sorazmerno oskrbovane z velikimi količinami takšnih serij ter naj le-te uporabljajo v poštnem prometu daljši čas, s čimer bo omogočena nabava teh znamk vsakemu filatelistu, pa tudi vsakemu državljanu.

Predsednik v svojem poročilu, pa tudi delegati v razpravi so grajali ozkost obstoječe uredbe o načinu filatelistične izmenjave z inozemstvom, češ da je v zamejstvu mnogo lažje dobiti pozamezne serije naših znamk, kot pa doma. Obsojali so tudi ozke komercialne vidike poštne uprave, ki je zlasti v zadnjem času začela izdajati znamke z visokimi nominalnimi vrednostmi, kot n. pr. letalske znamke z nominalno po 200 in 500 din in franko ter porto znamke po 70 in 100 din. Tudi znamke »esperanto« so dosegle nominalno 300 din.

Razumljivo je, da takšna emisijska politika gotovo ne daje pobude za večjo število članstva, zlasti med mladino, ki so ji mnoge serije naših znamk nedosegljive. Tako se je n. pr. število članstva v Filatelistični zvezi Srbije z ozirom na lansko leto do srede tega leta zmanjšalo za 2475 ali 41%, število članstva na Hrvaškem tudi za 41%, v Sloveniji za 25% itd.

Na koncu so delegati soglasno sprejeli svoje sklepe in jih predložili Svetu za izdajanje znamk pri Generalni direkciji PTT in poštini upravi VUJN Svobodnega tržaškega ozemlja.

Veliko zanimanje za gospodarsko razstavo v Mariboru

Maribor, 28. jul. Za največjo gospodarsko razstavo v Sloveniji, ki je vsako leto v Mariboru, se je do slej priglasi 120 razstavljavcev iz vseh krajev naše države. Za razstavo, ki bo odprta od 7. do 15. avgusta, se zanimajo tudi avstrijski in zahodnonemški razstavljavci.

Hkrati organizirajo tudi posebno kmetijsko razstavo ter razstavo vin iz severovzhodnih krajev Slovenije.

Za obnovo stanovanjskih hiš v gospodarsko nerazvitih okrajih

Znesek 254 milijonov je razdeljen na 1485 upravičencev

V republiškem družbenem planu za letošnje leto je iz sredstev za gospodarsko pomoč Primorski, Kočevski in Dolenjski določeni znesek 260 milijonov din za obnovo podeželja v teh gospodarsko nerazvitih krajih. Ta sredstva so bila pred kratkim razdeljena v obliki brezobrestnih kreditov med interese v okrajih Crnomelj, Gorica, Kočevje, Krško, Novo mesto, Postojna, Sežana in Tolmin.

Za obnovo podeželja je bilo po osvoboditvi namenjenih iz republiških sredstev že nad 8 milijard din današnje vrednosti. S temi sredstvi bi morala biti obnova že izvršena. Seveda pa se ta sredstva ponekod niso najracionalneje uporabila. Potrošili so jih deloma v druge nuj-

ne namene, pa tudi v posameznih primerih so bila dodeljena manj upravičenim oškodovancem. Podroben popis na terenu je pokazal, da so potrebe obnove še precejšnje in da mnogi upravičenci niso doslej prejeli nobene pomoči in se še danes stiskajo v na pol porušeni hišah.

Za razdelitev omenjenih 260 milijonov je bila sestavljena posebna komisija pri Izvršnem svetu LRS, ki je na terenu skupaj z okrajnimi organi ugotavljala najnujnejše primere. S sodelovanjem Zveze borcev in drugih družbenih organizacij je posamično obravnavala vse v pošte prihajajoče interese. Pri dodelitvi teh brezobrestnih kreditov so prišli v poštev zlasti tisti, ki prej niso bili deležni pomoči, čeprav so mnogo žrtvovali za narodnoosvobodilno borbo. So to v večini primerov partizanske družine, ki so dale mnogo borcev in žrtev za svobodo. Razpoložljiva sredstva so bila dodeljena le najnujnejšim interesom, in to samo za obnovo stanovanjskih hiš. Največ takih primerov je bilo ugotovljenih v sežanskem in gorškem okraju.

Od skupnega zneska je bilo zaenkrat razdeljenih 254 milijonov din, tako da ostane kot rezerva za naknadno dodelitev le še 6 milijonov. Dodeljeni znesek pa se razdeli na 1485 upravičencev, tako da odpade povprečno na enega upravičencega okrog 172.000 din. Ti brezobrestni krediti so seveda namenjeni le za nakup nujno potrebne gradbenega materiala in za plačilo strokovnega dela v zvezi z obnovo, medtem ko bodo ostalo prispevali sami upravičenci s svojim delom. Za še preostala obnovitvena dela pa bodo morali v bodoče skrbeti okraji.

Organizacija teh podjetij seveda docela ne ustreza načelom, ki so bila postavljena ob ponovni registraciji naših zunanjetrgovinskih podjetij, je pa za specifične pogoje tega prometa najprimernejša. Načelo specializacije je brez dvoma pravilno za velika zunanjetrgovinska podjetja, vendar je treba to načelo uporabljati življenjsko in tako, da se čim bolj razvije naš izvoz. V ostalem je tudi namen specializacije, zboljšati in razširiti našo zunanjo trgovino. V primeru podjetij iz Slovenskega Primorja, ki se ukvarjajo z drobnim obmejnim prometom, pa bi dosledno izvajanje načela specializacije imelo za posledico, da do izvoza teh drobnih proizvodov sploh ne bi prišlo. Velika specializirana podjetja v celoti dajejo precejšen prispevek k našemu skupnemu izvozu.

Obratne ambulante

bi znatno izboljšale zdravstveno stanje delovnih ljudi

S seje Sveta za ljudsko zdravstvo LRS

Ljubljana, 28. julija
Danes dopoldne je zasedal Svet za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo LRS in razpravljalo o problemih porodništva v naši republiki, o strokovnih navodilih za babice in o delu obratnih ambulanz ter obratnik zdravnikov.

VPRAŠANJE PORODNIŠTVA

Po dveh referatih, ki sta osvetlila probleme porodništva v naši republiki, se je razvila obširna diskusija. Člani Sveta so razpravljali o gradnji novih porodnišnic oziroma porodniških oddelkov bolnic, zlasti v Prekmurju in na Primorskem, o vprašanju porodnišnice na Koprskem, razpravljali so o problemih ljubljanske porodniške klinike, ki je premajhna, o sodelovanju babice na domu pri porodu ter o vprašanju ginekologov. Diskusija je pokazala, da je v Ljubljani nujno potrebno razširiti porodniško kliniko, da pa bo treba podvzeti še druge ukrepe, da bo mogoče omiliti hudo stisko s prostori. Tako bi se bilo treba odločiti ali za omejevanje porodov na kliniki ali pa porodnice z normalnim porodom takoj po porodu vračati v domačo oskrbo. Po drugih porodnišnicah, oziroma porodniških oddelkih bolnic v Sloveniji trenutno še ni take stiske s prostori, vendar pa je pereče vprašanje porodnišnice v Prekmurju in na Primorskem. Po razpravi je Svet sprejel nekaj sklepov za izboljšanje porodništva in rešitev njega najnujnejših problemov. Tako so sklenili, da bo treba po dokončanju zdravstvenih objektov, ki jih sedaj

grade, dati v prihodnjih letih prioriteto potrebam porodnišnic. V Ljubljani naj bi dozdajšnji porodniško kliniko in prostore za nove laboratorije. Svet za zdravstvo bo predlagal tudi MLO, da z materialnimi sredstvi sodeluje pri tih delih za razširitev porodniške klinike. Vprašanje porodnišnic v Murski Soboti in Novi Gorici se bo reševalo skupaj z gradnjo novih bolnišnic v teh krajih. Svet za zdravstvo bo nadalje proučil možnost ustanovitve manjše porodnišnice v zdravstvenem domu v Škofji Loki. Ljudskima odboroma v Slovenj Gradcu in Brezicah pa bo priporočil, da v okviru razširitve njihovih bolnic upoštevata predvsem potrebe porodništva. Prav tako so na današnji seji sklenili, da je treba pripraviti načrte za izgradnjo porodnišnice v Kočevju.

V zvezi s porodništvom so na današnji seji Sveta za ljudsko zdravstvo sprejeli tudi strokovna navodila za opravljanje babiške službe. Ta predstavlja nekaj dodatnih zakonov o babiški službi in vsebujejo vse predpise glede babiške službe, pa tudi strokovna navodila za babice. Svet za zdravstvo bo ta navodila izdal v posebni knjižici.

ZA IZBOLJŠANJE ZDRAVSTVENE ZAŠČITE DELAVCEV

Ker se je pokazalo, da poliklinična služba ne more zadovoljiti vseh potreb in rešiti vseh problemov zdravstvene pomoči, se je nedavno tega rodila misel ustanovitvi po večjih podjetjih obratne ambu-

lante. Te obratne ambulante naj bi pripomogle tudi k zmanjšanju visokega števila neupravičenih izostankov na račun navideznih boleznih, obenem pa naj bi sodelovale pri borbi zoper profesionalne bolezni. Zdravstveno osebe obratnih ambulanz pa bi opravljal tudi preventivno zdravstveno službo. Obratne ambulante so ponekoč že ustanovili, drugod se na to šele pripravljajo. Da bi uredili njih delovanje enotno in s točnimi predpisi zagotovili njih nemoteno poslovanje, je Svet za zdravstvo izdelal pravilnik o organizaciji in delu obratnih ambulanz. Ta pravilnik so danes na seji Sveta podrobno proučili in tudi sprejeli z nekaterimi spremembami. Obširna je bila zlasti diskusija o problemu razmejitev kompetenc med obratnim zdravnikom in zdravnikom sektorske ambulante, zlasti v pogledu odločanja o delazmožnosti. Nekatera podjetja, ki namreč obratne ambulante že imajo, so se postavila na stališče, da smejo samo obratni zdravniki odločati o tem. Za to stališče so se ogrevali tudi nekateri člani Sveta, drugi pa so bili mnenja, da bi to ogrožalo enovitost zdravstvene službe zlasti v večjih mestih. Obsežnejša je bila tudi razprava o nagrajevanju zdravnikov obratnih ambulanz, vendar je prevladalo mnenje, naj bodo tudi obratni zdravniki plačani od ljudskih odborov, ne pa od podjetja, od katerega smejo dobiti le nagrade.

Na koncu današnje seje je Svet razpravljal še o nekaterih tekočih zadevah.

Večerna slika na Jesenicah

BLAGOVNA IZMENJAVA Slovenskega Primorja z Italijo

terja specifično organizacijo izvoznih podjetij

Ze pred leti je položaj, ki je nastal po razmejitvi z Italijo, narokoval posebno ureditev drobne blagovne izmenjave med Slovenskim Primorjem in Italijo in sklenitev tako imenovanega goriškega sporazuma o obmejnem blagovnem prometu. Ta sporazum upošteva specifične pogoje prometa med našimi obmejnimi okraji ter goriškimi in videmskim področjem. Gre zlasti za tiste proizvode, s katerimi se n. pr. Gorica najlaže oskrbuje iz naših obmejnih okrajev, oziroma za katere predstavlja sosedno italijansko področje najbližji in najprimernejši trg. Ta sporazum se izvaja v okviru letnega kontingenta 600 milijonov lir, vendar so možnosti, da se ta okvir še poveča. Podoben je položaj na obmejnem področju pri Trstu, kajti tudi Trst je v marsičem navezan na preskrbo iz naših obmejnih okrajev. Tudi ta promet se lahko še bistveno poveča, o čemer se prav zdaj razpravlja v okviru pogajanj med našo trgovinsko delegacijo in predstavniški vojne uprave cone A.

Ves drobni obmejni blagovni promet z Italijo in Trstom posredujejo zdaj štiri podjetja v Slovenskem Primorju — Primorjeksperte v Novi Gorici, Jadran v Sežani, Postojna in »Soča« v Mostu na Soči — ki izvažajo v Italijo oz. v Trst drva in druge lesne proizvode ter žvino, gradbeni material, kakor opeko in cement in pa vrsto drobnih proizvodov kakor jajca, mleko in mlečne izdelke, perutnino, sadje, suhe gozde, seno, čreva, zobotrebce, božična drevesca in celo pesek, zemljo ali premogovne ogorke kot surovino za gradbeni material.

Ker zahteva zvezna Uprava za zunanjo trgovino, da se v zvezi s ponovno registracijo specializirajo za določene sorodne stroke tudi omenjena štiri zunanjetrgovinska podjetja iz Slovenskega Primorja, ki so bila ustanovljena prav za izvajanje goriškega sporazuma in za drobnim obmejnim blagovnim prometom, je bilo včeraj v Trstovinski zbornici za LRS posvetovanje predstavnikov teh podjetij skupaj s predstavniki prizadetih okrajnih ljudskih odborov in lokalnih trgovinskih zbornic. Udeleženci tega posvetovanja so zavzeli soglasno stališče, da je treba v zvezi z registracijo upoštevati specifične pogoje, v katerih delajo ta podjetja in poseben položaj primorskih okrajev v trgovinski izmenjavi z Italijo in Trstom, kar narekuje tudi specifično organizacijo izvoznih podjetij, kakršna v drugih obmejnih področjih verjetno ni potrebna.

V Sežani bodo zgradili tovarno motornih koles

Na zadnjem zasedanju OLO Sežana so med drugim sprejeli tudi odlok o graditvi tovarne motornih koles. Graditvi jo bodo začeli že letos ter bo prva te vrste v naši državi.

Socialno zavarovanje za hišne delavce?

Republiški Zavod za socialno zavarovanje je v Ljubljani zbira te dni podatke o številu in strukturi ljudi, zaposlenih v domači obrti. Podatke bodo poslali Zveznemu zavodu za socialno zavarovanje v Beograd zaradi proučitve o možnosti socialnega zavarovanja teh ljudi. Gre predvsem za izdelovalce suhe robe v okolici Ribnice in Notranjske, za pletilstvo, lončarstvo, čipkarstvo itd. S tem delom se bavi nekaj deset tisoč ljudi, vendar največ le v zimskem času. Predvideno je, da bi ti delavci domače obrti, tako imenovani hišni delavci, z manjšimi prispevki imeli vsaj najpotrebnejšo zdravstveno zaščito.

Devizni tečajji 28. julija

Valuta	Ljubljana	Zagreb	Sred. drž.	ažlo v %
1 ameriški dolar	942.-	941.50	941.48	213.83
1 angleški funt	2.468.-	2.467.50	2.467.93	198.80
100 nemških mark	20.925.50	20.925.22	20.931.57	189.44
100 belgijskih frankov	268.50	268.20	1.800.21	200.04
100 franc. frankov	18.829.50	18.830.-	268.20	212.90
100 švic. frankov	143.50	143.-	18.829.59	174.46
100 ital. lir	143.50	143.-	143.57	199.10
100 Lit STO	143.-	143.-	142.88	197.67
100 Lit Gorica	107.50	107.50	123.96	123.96
100 holand. forintov	22.565.-	22.565.-	1.980.-	129.84
100 avst. kron	16.650.-	16.650.-	1.980.-	129.84
1 egipt. funt	847.-	847.21	847.21	182.40
1 obr. dolar Avstrija	785.27	785.27	785.27	145.09
1 obr. dolar Danska	748.-	748.-	745.22	148.41
1 obr. dolar Grčija	634.92	635.-	634.95	111.65
1 obr. dolar Turčija	635.-	635.-	635.-	111.67
1 obr. dolar Izrael	603.-	603.-	603.-	101.-

Pripombe: Promet srednji, največ je bilo zaključenih Fstg. Lit. Lit STT, in obr. dolarjev Turčija in Sv. kr. Malo so se dvignili tečajji Lit in Lit STT, ki v zadnjem času vedno rahlo rastejo ter Hfl in obr. dolarjev Avstrija, katerih poudarila je majhna.

SPORAZUM O SUEZU

Boj za Suez — v Londonu

Angleška vlada se pripravlja na ostro razpravo o sporazumu z Egiptom v Spodnji zbornici — Odpor v konservativnem tisku

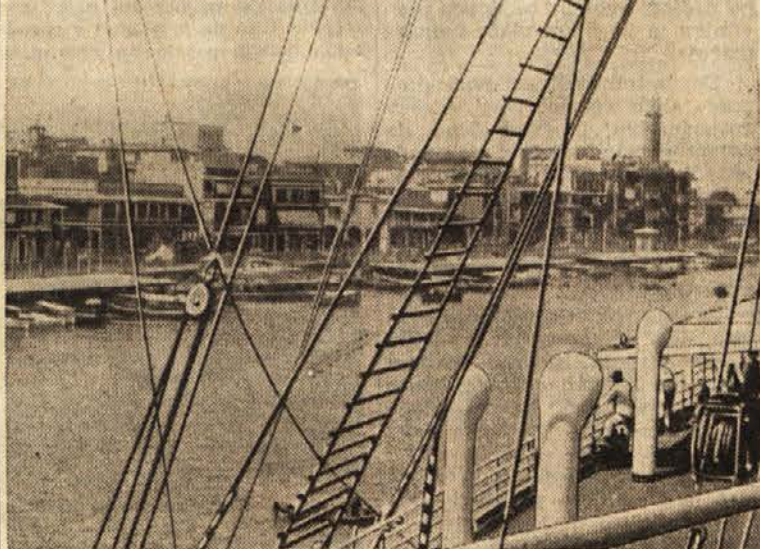
London, 29. julija. — Britanski vojni minister Anthony Head se je davi vrnil z letalom iz Kaira v London. Se dopolne je na seji vlade poročal o zaključku pogajanj z Egiptom in o sporazumu, ki ga je parafiral v Kairu.

London, 28. julija (Tanjug) Brez radosti in z občutkom neopibne izgube so v Londonu sprejeli poročilo, da je bil med Veliko Britanijo in Egiptom dosežen sporazum o oporiščih v Suez. Po osem let trajajočih pogajanjih in napetih odnosih sta obe strani dosegli kompromis, s katerim je praktično zaključena sedemdesetletna angleška okupacija Sueskega prekopa.

Osemdeset tisoč angleških vojakov v Suezu naj bi se umaknilo v 20 mesecih tako, da bodo stiki med obema deželama v prihodnje sloneli bolj na podlagi prevladujočega angleškega položaja v Egiptu, kakor na podlagi obojestranske dobre volje in zaupanja. Na podlagi sklenjenega sporazuma v marcu 1956 ne bo več na egiptovskih tleh nobenega angleškega vojaka. Velika Britanija bo lahko znova zasedla ta oporišča v primeru, če bi bila napadena katera koli arabska država (razen Egipta, Saudova Arabija, Jordan, Libanon, Sirija, Jemen, Irak in Libija), kakor tudi Turčija. Če bo pretela nevarnost napada na eno izmed omenjenih držav, se bosta Velika Britanija in Egipt posvetovala o skupnih ukrepih. Egipt pa pripoznava mednarodni pomen Suez in jamči, da bo zagotovljena nemotena plošba. Oporišča in naprave na področju prekopa bodo vzdrževali neka angleška privatna firma v Egiptu. Pogodba bo veljala 7 let, potem pa bo sprejeta skupna odločitev o bodočnosti sueskih oporišč.

Angleška javnost je s težkim srcem sprejela te pogoje, ker so v njih mnogo večje angleške koncesije, kakor so pričakovali. Nasprotno, prevladuje občutek, da ima Egipt vse razloge, da praznuje veliko zmago. Možnosti ponovne angleške vrnitve v Suez, vprašanje, ki je za Veliko Britanijo vsekakor najboljše, ne morejo zadovoljiti angleških političnih krogov. Velika Britanija je opustila zahtevo, da bi dovolili avtomatično vrnitev angleških čet v primeru napada na Iran. Razen tega je Egipt dosegel

Angleška vlada si prizadeva, da bi medtem objavila skupno anglo-ameriško-francosko deklaracijo, s katero bi bila zajamčena varnost vseh dežel Srednjega vzhoda, včevši Izrael pred morebitno agresijo, s čimer bi izbili iz rok argument laburističnih opozicij, ki je sporočila, da ne more odobriti nobenega sporazuma z Egiptom, če bi ogrožal varnost drugih dežel Srednjega vzhoda. Laburisti bodo sporočili svoje stališče po izjavi, ki jo bo dal danes v spodnji zbornici zunanji

Pogled z ladje na Suez

minister Anthony Eden. Na današnji seji angleške vlade so obravnavali načrt parlamentarne debate o anglo-egiptovskem sporazumu in vlada bo najbrž predlagala, naj bi spodnja zbornica o tem razpravljala v petek.

Poravnava tudi v sporu za arabsko oazo Buraimi

London, 28. jul. (AFP). Velika Britanija in Saudska Arabija sta se baje sporazumeli arbitražno urediti spor zaradi oaze Buraimi. Sporazum je vlada danes popoldne predložila spodnji zbornici v odobritev.

Sporazum določa: 1. Predstavnika obeh držav bosta sporazumno izbrala tri nevtralne posredovalce, ki bodo proučili položaj in predlagali, kako naj bi ta spor poravnali. 2. Vlada Saudske Arabije bo umaknila iz Buraimi svoje orožne sile, ki jim poveljuje emir Turki Bin Ataišan in ki so na oazi že od avgusta 1952. leta. 3. Obe državi bosta pustili na področju oaze manjša oddelka vojske za vzdrževanje reda.

Komaj sedem dni po sporazumu o premirju v Indokini je bilo suesko vprašanje ertano z dnevnega reda. Četudi po obsegu in po nevarnosti, ki ga ima za svetovni mir, zaostaja za indokitajskim, je sueski problem praznoprav po svojem značaju, trajanju in po intenzivnosti podoben indokitajskemu. Spričo teh elementov, zlasti pa spričo časovne povezanosti na ženevski sporazum, ta sporazum potrjuje ne le, da smo zanesljivo stopili v tazo več ali manj učinkovitih diplomatskih pogajanj, marveč tudi, da ima stvar miru čedalje globlje korenine in da odpravlja nevarnost nove vojne. Vrh tega je sporazum o Suezu tudi izraz posebnih težnj, ki vladajo sedaj na

Potemtakem bi lahko z nič manjšo pravico rekli, da je ta sporazum popolno uveljavljenje mladega egiptovskega republikanskega režima, zakaj slednji se je moral že od prvga dne ukvarjati prav s tem vprašanjem. Prav tako pa so tudi to vprašanje temeljito izražali za nevarne preizkušnje trdnosti novega režima, kar pa glede na ta režim ni ostalo brez posledic. Sporazum o Suezu je vsekakor izpričevalo uspešno opravljenega izpita novega režima.

Takšen izid bo imel brzokone pomembne posledice tudi za odnose znotraj arabskega sveta — oziroma znotraj dežel arabskega bloka. Negotovitost, na katero je naletel republikanski režim v Egiptu, ni mogla imeti lažjih ali hujših posledic tako za avtoriteto Egipta v arabskem bloku kakor tudi za spremembe režima, ki so nedavno nastale v nekaterih deželah Bližnjega vzhoda. Kar se tiče Velike

Britanije, je težko reči, da bi se kdajkoli bolj trdovratno borila za kakršnokoli biser iz svoje bogate zakladnice, neko tako močnega kolonialnega imperija. Nič pa ne bi bilo bolj napačno in enostransko kakor pričanje, da Velika Britanija ta svoj najdragocnejši biser izpušča iz rok zaradi slabosti in brez daljnosežnih načrtov in nad.

Sicer pa je realizem, s katerim se čisto odlikujejo britanski državniki, brzokone zmagal v razmišljanju, ali niso mar britanske čete bolj potrebne za varstvo koristi imperija na drugih ogroženih področjih. Pomembnost arabskega sveta bržda ni imela manjšega pomena v tem razmišljanju. S sporazumom o Suezu je odstranjena poslednja večja ovira za ustvaritev varnostnega sistema na Srednjem vzhodu, za katerega se Zahod v toliki meri zanima.

V. Teslić

Hajnanski incident

V štirih dneh sta se odigrala pri Hajnanu na Južnem Kitajskem morju dva incidenta: v petek kitajsko-angliski, predvečerašnjim pa kitajsko-ameriški. V prvem je bilo žrtev angleško potniško letalo, v drugem pa dve kitajski lovski letali. Prvemu je hitro sledilo uradno opravičilo Pekinga, ocenjeno v Londonu kot zadovoljivo. Po drugem so se ameriško-kitajski odnosi še bolj zaostriili. Prišlo je do preplaha v ZDA in hkrati so se razširile zelo vznemirljive vesti, nastala je bojazan, da se položaj ne bi poslabšal.

Incidenti sami po sebi ni da bi morali imeti hude in katastrofalne posledice. Ni najbolj blatveno, kako je do njih prišlo. Incidenti so hudi in nevarni samo toliko, kolikor je napeto vzdušje, v katerem so se odigrali. In prav vzdušje na Daljnem vzhodu, vzdušje ameriško-kitajskih odnosov je zelo elektrizirano in napeto in vsak incident, pa naj bo kakršnokoli, je lahko tu specifično kjer-likoli, kakor če bi se bil pripetil kjerkoli drugod.

V sestreljenem angleškem letalu je bilo več ameriških državljanov.

Reševanje preživelih je prevzela ameriška letalonosilka (morda so za takšno nalogo neprimerno prikladnejše ladje), ki je pripelala v bližino kitajsko-ameriški. In tako je prišlo do spopada med kitajskimi in ameriški lovskimi letali. Vse to se je zgodilo v neposredni bližini 17. vzporodnika, po katerem teče meja premirja v Indokini. Golo naključje ali simboličen izraz stanja duhov na tem področju in okrog njega?

Vse kaže, da ni utemeljeno mnenje, po katerem so sadorvi ženevske konference eden izmed vzrokov hajnanskega incidenta. Naj se konča tudi brez slehernih posledic, če je to možno, vendar je hajnanski incident prišel kot opozorilo na nevarnost, opozorilo, da je na svetu področje, polno razstreliva in politike, ki lahko vsak hip iznenada zažge lakro. To pa je tisto, zaradi česar je ta incident »najresnejši«, kajti ta ali kak podoben incident bi lahko zanetil nove vojne požare. Tisti, ki lahko vplivajo na razvoj dogodkov na tem področju, bi morali storiti vse, da se prepreči razvoj v to smer.

O. M.

Žalostno stanje slovenskega šolstva v anglo-ameriški coni STO

Devet let po drugi svetovni vojni vprašanje slovenske in italijanske enakopravnosti na področju šolstva še vedno ni zadovoljivo rešeno

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 28. jul. Slovenci v Trstu vedno znova poudarjajo, da so imeli na področju vsega Slovenskega Primorja včevši Trst še ob zaključku prve svetovne vojne svoje šolske uprave in šolstvo, neodvisno od italijanskih šolskih oblasti in organov. Po italijanski okupaciji je bilo s kraljevim dekretom z dne 10. oktobra 1925. leta 444 slovenskih in hrvatskih šol z nad 30 000

Prvi protest v Trstu

Hanoj, 28. julija. (Reuter). — Francoska delegacija v Trstu Džiju je danes protestirala proti kršitvi sporazuma o prenehanju sovražnosti, ki so ga kršile Ho Si Minhove orožne sile na področju Ci Di Ema, kakih 90 km severno od Hajduonga. Predstavniki francoske delegacije je izjavil, da vietnamske orožne sile še nadalje napadajo na tem področju, čeprav je tukaj že začel veljati sporazum o ustavitvi sovražnosti. Hajduong leži v ustju Rdeče reke sredi med Hanojem in Haifongom.

učenci in dijaki obsojenih na postopno umiranje, leta 1925 pa so z novim dekretom slovenski in hrvatski jezik ukinili celo kot dodatna predmeta šolskega pouka.

Po osvoboditvi so angloameriške oblasti izdelale nekaj odlokov, po katerih naj bi bile pripoznane pravice Slovencev na področju šolstva. Praksa pa je pokazala, da so slovensko šolstvo potisnili v ozadije, da je zapostavljeno, vtem ko italijanski favorizirajo. Edno pomembnejše mesto v višji šolski upravi angloameriške cone, dodeljeno Slovincem leta 1945 namreč mesto okrožnega šolskega nadzornika za slovenske šole, so ukinili po londonski konferenci leta 1952. ko so prišli na položaj visokih funkcionarjev v vojaški upravi predstavniki Rima.

Mnoge slovenske učitelje in malone vse slovenske profesorje obravnavajo kot zaposlene osebe brez pravice do pokojnine in samskojnosti. Prepuščeni so na milost in nemilost višjih šolskih oblasti, v katerih nimajo svojih predstavnikov.

Boj tržaskih Slovencev za samostojno šolstvo ne izvira iz nekakšnih ozkih nacionalnih pobud ali narodne nestrpnosti. Domači Italijani živijo vedno dobro s Slovenci kot sosedji, ki vedo, da bodo z njimi zmeraj živeli skupaj. Slovenci pa so zaskrbljeni spričo omejevanja njihovega svobodnega razvoja, njihove kulture in njihove svobode. Ne da bi želeli, da bi se Italijani spremenili v Slovence, tržaski Slovenci tudi ne žele, da bi se kdorkoli izmed njih spremenil v Italijana.

M. Petrinic

Izvedenska konferenca o južnoevropskem gospodarstvu

Beograd, 28. julija. (Tanjug). — Strokovnjaki Jugoslavije, Grčije, Turčije in Italije so v Zenevi začeli razgovore o gospodarskih vprašanjih južne Evrope v okviru resolucije, sprejete na zasedanju evropske ekonomske komisije. Jugoslavijo zastopa na teh razgovorih, ki bodo bržčas trajali osem do deset dni, pomočnik direktorja Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Kiro Gligorov. Predstavniki Grčije, Jugoslavije, Turčije in Italije bodo obravnavali vse možnosti gospodarskega razvoja nerazvitih področij v južni Evropi. Pričakujejo, da bodo pripravili tudi osnutek konkretnih ukrepov za odpravo teh vprašanj.

MOSKOVSKA »PRAVDA« O HAJNANSKEM INCIDENTU

Moskva, 28. jul. (AFP). »Pravda« komentira incident pri Hajnanu, ki po njej pomeni novo izzivanje ameriških piratov. Namen teh incidentov je po njenem mnenju zaostriiti mednarodno napetost. Sestrelitev dveh kitajskih letal naziva »kriminalno dejanje«.

Zanimivo je, da moskovski časnik trdi, da se je incident pripetil na področju Formoze, vtem ko Kitajci trdijo, da se je zgodil nad Hajnanom, ki je pod nadzorstvom oroženih sil LR Kitajske.

V Franciji pripravljajo plan za gospodarsko obnovo dežele

Pariz, 28. jul. (Tanjug) Delovna skupina »devetih« pod vodstvom ministra za gospodarstvo in finance Edgara Faurea, ki ji je predsednik vlade Pierre Mendès-France zastavil nalogo, naj izdelava osnutek plana za gospodarsko obnovo, je danes končala delo.

Osnutek plana za gospodarsko obnovo Francije vsebuje trinajst točk in določa naslednje ukrepe: uravnoteženje trgovske izmenjave, prilagoditev industrije potrebam izvoza, pregrupiranje delovne sile, graditev stanovanj, ureditev mezd, pospeševanje kme-

tijstva, zboljšanje distribucije, povečanje delovne storilnosti, pospeševanje znanstvene in tehnične raziskovalne dejavnosti, ureditev transporta, energetskih problemov, kreditov in bančništva, socialnega zavarovanja ter fiskalne reforma.

Spričo dokončanja plana o gospodarski obnovi Francije je znatno narasla vrednost zlata na pariški borzi. Napoleonor se je podražil od 2730 na 2760 frankov. En kilogram težke zlate palice od 418.000 na 431.000 frankov.

ZADOVOLJSTVO V TURČIJI IN PAKISTANU

Ankara, 28. jul. (AFP) V Ankarji so z zadovoljstvom sprejeli vest o britansko-egiptovskem sporazumu o umiku s področja Sueskega prekopa v primeru vojne turška vlada bila precej zaskrbljena spričo možnosti, da bodo njeni zavezniki zapustili področje, ki je sila pomembno za preskrbo Turčije v primeru vojne. V Ankarji pa so pozdravili

način, kako so to vprašanje uredili, da se bo namreč Velika Britanija spet vrnila na področje Sueskega prekopa v premirju vojne nevarnosti za Turčijo. Vrh tega poudarjajo, da je turška vlada posebej zainteresirana na bodoči politiki egiptovske vlade in njenem stališču do skupne obrambe Srednjega vzhoda.

V RAZOROŽITVENI KOMISIJI OZN SO ZAKLJUČILI RAZPRAVO

Razlike niso nepremostljive

Sovjeti naj bi se odločili za osnovna poroštva, privolili v kontrolo razorožitve in v nadaljnje znižanje tako imenovane konvencionalne oborožitve

New York, 28. jul. (USIS). — Libanonski delegat Charles Malik je na seji komisije OZN za razorožitev izjavil, da sovjetsko stališče nasproti razorožitvi dokazuje, da sovjetska zveza ne veruje odkritosrčno v možnost miroljubnega sožitja med Vzhodom in Zahodom. Svojo trditev je podprl s tem, da sovjetska zveza ni hotela sestaviti podrobnega načrta o vzpostavitvi učinkovitega sistema mednarodne razorožitve in da ni privolila v mednarodno kontrolo nad razorožitvijo. Libanonski delegat pa meni, da bi morala komisija vzhic odklonilnemu stališču Sovjetske zveze nasproti vsemu problemu nadaljevati svoje delo, da ne bi razočarala svetovnega javnega mnenja, ki računava z možnostjo razorožitve.

Po mnenju francoske delegata Julesa Mocha razlike med gledišči zahodnih držav in Sovjetske zveze niso nepremostljive. Francoski delegat meni, da bi morali Sovjeti naposled izpričati dobro voljo glede sodelovanja,

da bi se to vprašanje premaknilo z mrtve točke. Francoski delegat se je znova zavzel za francosko-angliski načrt o atomski razorožitvi, po katerem bi se velesile zavezale, da ne bodo uporabile atomskega in drugega orožja za množično uničevanje, razen v obrambi proti agresiji. Rekel je, da Sovjeti takšnih predlogov ne bi smeli podcenjevati. Potem je kritiziral sovjetske predloge, ker v njih ni osnovnega poroštva in ker puščajo odprta vprašanja,

saj kontrole nad razorožitvijo sploh ne omenjajo, tako imenovano konvencionalno oborožitev pa zmanjšujejo za tretjino. Moch je menil, da so ti predlogi krivični, ker bi koristili deželam, ki imajo zdaj pod orožjem mnogo vojakov, in je zato predlagal, naj bi velike vojske skrčili za večji odstotek kakor majhne. Danes je komisija začela sestavljati poročilo v svojem delu, ki ga bo predložila generalni skupščini OZN.

»prostovoljcev, ki naj bi osvobodili Diju«. Lizbonska vlada je pozvala Indijo, naj se vzdrži takšnih akcij, ki bi utegnile povzročiti nove izgrede.

BRAZILIJA ZAVRNJENA KONVENCIJA S ŠPANIJO

Rio de Janeiro, 28. jul. (Tanjug). Brazilski senat je z večino glasov zavrnil ratifikacijo konvencije o kulturnem sodelovanju s Španijo, ker je mnenja, da imajo posamezne določbe te konvencije totalitarne značaj. Senat je zlasti kritiziral določbo, po kateri naj bi se Brazilija zavezala »spraviti v sklad z zgodovinsko resnico« svoje zgodovinske učbenike, ki govorijo o Španiji.

ZSSR KIM IR SEN NA POTI V MOSKVO

Tokio, 28. jul. (AFP) — Radio Pjongjang je danes objavil, da je predsednik severnokorejske vlade Kim Ir Sen odpotoval v Moskvo. Spremlja ga devet severnokorejskih funkcionarjev.

KOLUMBIJA NOVO USTAVO PRIPRAVLJAJO

Bogota, 28. jul. (AFP). Predsednik Kolumbije Roas Pinilla je sinoč izjavil v novi ustanovljajni skupščini, da bo zahteval ustavno prepoved ko-

VELIKA BRITANIJA ANGLEŠKI LABURISTI BODO POTOVALI V ZSSR IN KITAJSKO

London, 28. jul. (AFP). Delegacija britanskih laburističnih stranke, ki bo prihodnji mesec odpotovala na obisk v Peking, se bo na svoji poti na Kitajsko ustavila v Moskvi. V delegaciji bodo Clement Attlee, Aneurin Bevan, Morgan Phillips in še nekatere drugi prvaki stranke. V Moskvi se bodo mudili dva dni. Zatem bodo nadaljevali pot v Peking.

GUATEMALA ARETACIJE

Guatemala City, 28. jul. (AFP) — Direkcija civilne garde je objavila, da so aretirali 50 ljudi, ki so se v juniju zatekli na tuj veleposlaništvu, kot razlog za to aretacijo navajajo sam, da so vzdrževali stike med nekdanjimi guatemalskimi funkcionarji, ki so se zatekli v posamezno veleposlaništva, ter njihovimi političnimi prijatelji v Guatemali.

INDIJA PORTUGALSKI PROTEST

Lizbona, 28. jul. (AFP). Portugalska vlada je danes vnovič protestirala pri indijski vladi proti pošiljanju indijskih vojaških oddelkov v portugalsko posest Diu. V protestu je rečeno, da uporabljajo vojake in opremo v tej posesti za vežbanje

Siam vztraja pri kontroli OZN na indokitajski meji

Bangkok, 28. jul. (AFP) Predsednik siamske vlade maršal Fubul Songram je izjavil dopisniku agencije »United Press of India«, da siamska vlada ne bo odstopila od svoje zahteve, naj Generalna skupščina OZN pošlje skupino opazovalcev na siamsko-indokitajsko mejo. To bodo zahtevali tudi na letošnjem septembrskem zasedanju generalne skupščine OZN. Predsednik Songram je še dejal, da siamska vlada pazljivo spremlja razvoj po vzpostavitvi Premirja v Indokini.

PODROBNO PROUČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA ZA 1955

Nov način razdelitve dohodka in določanje plačnega sklada

Sednji sistem proporcionalnega obdavčenja dobička po federaciji je dopuščal velike razlike v dobičku med posameznimi podjetji, hkrati s tem pa tudi v sredstvih ljudskih odborov. Razen tega je dobiček nastajal s predpisanimi obračunskimi plačili. Sam sistem obračunskih plačil s predvidenimi fiksnimi zneski za določeno delovno čas ni bil dovolj gibčen in ga ni bilo moč v celoti vskladiti s pravnimi nagrajevanjem v podjetju po delovni storilnosti.

Osnutek plana predlaga namesto dosedanjega proporcionalnega progresivno obdavčenje dobička. Analize so pokazale, da puščajo gospodarski instrumenti, ki jih uporabljamo pred obdavčenjem dobička (obresti, davke na promet in podobno) še znatne razlike v znesku dobička pri posameznih podjetjih. Te razlike ne nastanejo izključno kot posledica večjega investiranja v proizvodnjo, večje storilnosti, boljše poslovanja in podobno, marveč tudi zaradi posebnih tržnih pogojev, monopolističnega položaja v posameznih podjetjih, posebnih, na formiranje cen vplivajočih pogojev itd. Vsega tega zunanji instrumenti s svojim učinkom niso mogli ublažiti. Progresivno obdavčenje najučinkoviteje vpliva na ublažitev teh razlik.

Namesto dosedanjega proporcionalne stopnje 5% predvideva osnutek progresijo, ki se začneja s 35%, konča pa s 86% obdavčenja dobička. Progresivno obdavčenje dobička zahteva, da uredimo poprej naslednja vprašanja: prvič, kako bomo izločili znesek dobička, podvržemo zveznemu obdavčenju, ne da bi predpisali obračunske plače, kakor jih uporabljamo v letu 1954. In dalje, kaj bo podlaga, na kateri bo sponela progresija, oziroma od česa bo odvisno gibanje progresije obdavčenja.

Osnutek plana predlaga v tem oziru naslednjo ureditev:

KAKO SE UGOTOVI DOBIČEK IN OSNOVA ZA PROGRESIJO

Zveznemu obdavčenju podvržen dobiček se ugotovi tako, da od celotnega dohodka podjetja najprej odštejemo materialne izdatke, stalne prispevke družbeni skupnosti, obresti na kredite, na obratna sredstva in prispevke za socialno zavarovanje. Iz tako ugotovljenega dohodka podjetja izločimo potem neobdavčeni del dohodka, ki ga ugotovimo tako, da pomnožimo predpisani znesek s številom zaposlenega osebja. Ta znesek je določen različno za tri skupine gospodarskih panog, ki znaša 9500, 10.500 oziroma 11.500 din mesečno za vsakega delavca oziroma uslužbenca (za polni delovni čas). Ti zneski so določeni na ravni, višji od dosedanjih povprečnih plačil, in so za 25% večji od obračunskih plačil.

Po izločitvi tega neobdavčenega dela dohodka je ostanek dobiček, ki se progresivno obdavči z zveznim davkom.

Kakor vidimo (to je v določbah osnutka izrecno poudarjeno), je namen izločitve tega neobdavčenega dela izključno ta, da ugotovimo osnovo za obdavčenje, to se pravi dobiček. Namen tako ugotovljenih zneskov neobdavčenega dela dohodka ni določiti plače ali pa predpisati način izplačevanja v podjetju, in zato se

to ne bo uporabljalo niti pri nadaljnjem razdelitvi dohodka med ljudskim odborom in podjetjem, niti za formiranje plačil v podjetju.

Zato bi bilo napačno izenačevati tako določanje meje s predpisi o obračunskih plačih, kajti predpisi o neobdavčenem delu dohodka kot rečeno niso neposredno vezani na formiranje plačilnih skladov. Zato je takšen način ugotavljanja dobička ugodnejši od dosedanjega načina, ko smo dobiček izločali z obračunskimi plačili. Glede osnove, po kateri se določa progresija, predlaga osnutek, da bi vzeli za osnovo odnos dobička nasproti skupku amortizacije in neobdavčenega dohodka. Čim bolj ta odnos naraste, tem bolj naraste tudi stopnja obdavčenja.

Za osnovo, po kateri se določa progresija, so možni tudi drugi načini ugotovitve. Na pr. po absolutnem znesku dobička na podlagi razmerja med dobičkom in vloženimi sredstvi (osnovnimi in obratnimi) ali razmerja med dobičkom in plačilnim skladom in podobno. Analize pa so pokazale, da je progresija po absolutnem znesku dobička neprikladna, ker bi obremenjevala dobiček podjetja neodvisno od činiteljev, ki vplivajo na proizvodnjo in formiranje dobička. Na podlagi razmerja med dobičkom in plačilnim skladom določena progresija je tudi enostranski način, ker upošteva samo en element — živo delo — in njegovo sodelovanje pri nastajanju proizvodov in dobička. Takšen način bi celo lahko povzročil napačno orientacijo pri podjetjih glede učinka investiranja v proizvodnjo, pa tudi glede njihove orientacije pri bodočih investicijah. Tudi odmerjanje progresije po celotnih osnovnih in obratnih sredstvih ima senčne strani. V našem gospodarstvu imamo namreč posebno razmerje med ravnijo cen osnovnih sredstev (in potrebnih v okviru materialnih stroškov podjetij) in ravnijo plačil.

Izbrana osnova (skupek amortizacije in neobdavčenega dela dohodka) približno ustreza vrednosti osnovnih sredstev in plačnega sklada, ki jih vsako leto investiramo v proizvodnjo. Ta osnova upošteva investirana osnovna sredstva in vloženo delo v tekočo proizvodnjo, iz katere črpamo dobiček. Progresija, določena na podlagi razmerja med dobičkom in to osnovo, torej upošteva bistvene činitelje proizvodnje.

PLAČNI SKLAD

Potem ko iz dohodka podjetja tako izločimo zvezni davke na dobiček, razdelimo preostali znesek dohodka (v katerem sta prej neobdavčeni del dohodka in ostanek dobička) med ljudski odbor in podjetje. Z družbenim planom ljudskega odbora se določi, kolikšen odstotek preostalega dohodka gre v sredstva ljudskega odbora za kritje njegovih potreb. Ostanek dohodka pripade podjetju. Pri določanju tega odstotka mora ljudski odbor vsekakor upoštevati, da del dohodka, ki ostane podjetju, zadostuje za planirani plačilni sklad podjetja in nujne prispevke v sklade podjetja, in dalje, da je del dohodka, ki ostane podjetju, tolikšen, da vzpodbuja podjetje k večji proizvodnji,

večji delovni storilnosti in torej tudi k večjemu dobičku.

Iz preostalega dela dohodka podjetje po izločitvi zveznega davka in dela za ljudski odbor zbere svoj plačilni sklad in izloči znesek za ostale sklade za samostojno razpolaganje v nasprotju z dosedanjim načinom zbiranja plačnega sklada, ko je bilo podjetje vezano na fiksne zneske obračunskih plačil, določenih po času (ne pa po doseženem uspehu in delovni storilnosti) lahko podjetje zdaj zbere plačilni sklad na podlagi svojega tarifnega pravilnika in po njem plače tudi izplačuje.

Da bi ohranili osnovne proporce glede splošne ravni plačil v gospodarstvu, je predvideno, da potrjujejo tarifne pravilnike podjetij ljudski odbori. V skladu s to nalogo mora ljudski odbor vsekakor bolj upoštevati splošno ravno plače, predvideno v tarifnem pravilniku, kakor posamezne tarifne postavke.

Če ima podjetje v okviru svojega dela dohodka po izplačilu rednih plačil in izločitvi zneskov za sklade še čisti dobiček, lahko izplača tudi več, kakor določa tarifni pravilnik. Ljudski odbori so po predpisih osnutka plana pooblašteni, da uredijo ta presežek plačil nad tarifnim pravilnikom s takšno lestvico, da je gibanje presežka plačil odvisno od gibanja čistega dobička, ki ga podjetje doseže v okviru svojega dela dohodka. Dosedanji sistem obdavčenja plačil nudi za to v osnutku predlagani način naslednje ugodnosti:

Višina plačil v podjetju je odvisna od sadov dela in uspehov podjetja. Čim večje uspehe v delu doseže podjetje, čim večja sta proizvodnja in storilnost, tem večji je dobiček, tem bolj naraste tudi del dohodka, ki ostane podjetju. Tako nastaja možnost za boljše nagrajevanje in za izločanje večjih zneskov za sklade podjetja.

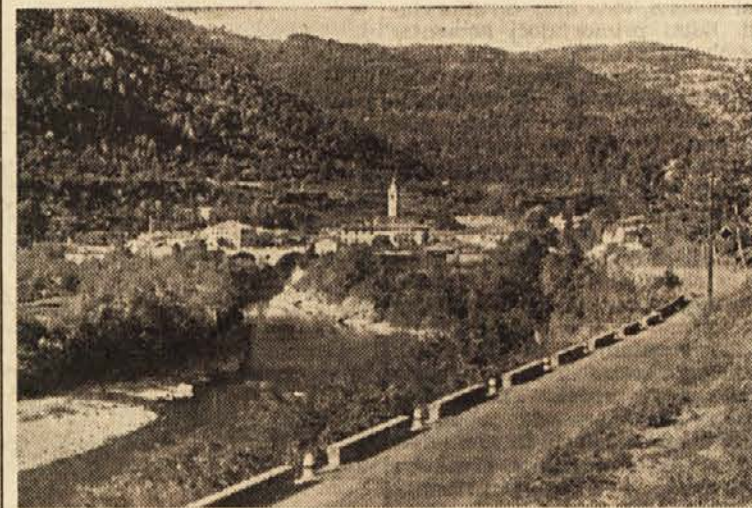
Čipkarstvo je začelo propadati ker je sukanec čedalje dražji

Na tisoče marljivih ženskih rok v Idriji in okolici, v Poljanjski dolini v Zireh, v Čerknem in

Čipkarica pri delu

Začnimo z Bledom. To najmočnejše in najbolj znano tujsko prometno središče na Gorenjskem je po zaslugi tujega gosta polno že od začetka letošnje sezone. Vsi večji hoteli kot »Park hotel«, »Jelovica« in »Toplice« so zasedeni, prav tako tudi hotel »Krim«, ki je vključno z dependansami sklenil aranžma s holandsko potovalno organizacijo NRV, ki ga bo redno oskrbovala s skupinami gostov celo tja v posezono. V hotelu »Jelovica« ne pograjajo obiska, ker gostje redno prihajajo po pogodbi, sklenjeni s holandskim Touring Clubom. Tudi angleški in nemški potovalni biroji pošiljajo po pogodbi najvišje skupine, tako da je promet v pogodbenih hotelih popolnoma zadovoljiv.

Kanal ob Soči

V luksuznem hotelu »Toplice« prebivajo, kakor vsako leto, člani diplomatskih zborov, od časa do časa pa tudi švedski turisti, ki jih zastran zahtev po udobju lahko pristojevalo med najbolj izbirne in solidne goste.

Padeč domačega turizma je občuten, saj je vzlic čedalje bolj razvitemu izletništvu na Bledu opaziti za 60 do 70% manjši promet, kar najostreje občutijo zasebniki, ki so skromnim domačim gostom oddajali sobe oziroma prenočišča.

Tamkajšnje turistično društvo, ki

se v vseh letih po vojni ni moglo občutneje razmahniti, je letos s podporo občine precej storilo, zlasti za razmah družbenega življenja, za dnevno zaposlitev gostov, ki imajo bogato izbiro v obiskovanju koncertnih predstav in prirejanju razstav ter izletov. Po zaslugi tega društva se je Bled razvil v turistični center prvega reda.

IN KAKO JE V BOHINJU, KRANJSKI GORI, TRENTI IN BOVCU?

Slabši je položaj sosednjega Bohinja. Tam so sicer hoteli v periodičnih presledkih polni, vendar je čutili pomanjkanje stalnega gosta, ki bi z daljšim bivanjem izpolnjeval vrzeli med prihajanjem in odhajanjem

in ki bi hkrati pomenila najkrajšo zvezo bohinjskega kota z Ljubljano. Do Rovtarice, planine vrh Selške doline, že lahko vozijo kamioni in avtobusi, od tod navzdol pa je pot precej tvegana.

Kranjsko goro od časa do časa obiskujejo Belgijci in Angleži, vendar se to ne ustavlja, ker se jim mudi na morje. Od domačih gostov so hoteli v Kranjski gori napolnili v glavnem invalidi in oskrbovanci socialnega zavarovanja. Poštniški domovi v gozdu Martuljku in Kranjski gori so le delno zasedeni. Premalo je izkoriščena možnost povezave s Trentino in Soško dolino, zaradi česar se je znašla v zelo težkem položaju Trenta z Bovcem. Tam najtrje občutijo slab obisk domačih gostov, kajti v to dolino Soče zaide le redke inozemce. Dolina Soče je namreč preveč splošno alpica, da bi bila mikavna za tujca. Z odprtjem Prediljskega prelaza pa se tem krajem obeta nekaj zasluzka vsaj z obiski tujcev, ki se bodo tož ustavljali na poti k morju.

POLOŽAJ ZDRAVILIŠČ IN OBMORSKIH KRAJEV JE UGODNEJSI

V prihodnje čakajo turistično propagando nove naloge; močnejšo propagandno dejavnost bo treba začeti zlasti med Vojvodinci, Srbi, Makedonci in Bosanci, ki so vsa leta po vojni radi prihajali v Bovec in Trentino in ki jim tudi zdravstveno ustrežajo ti gorski predeli.

Med vsemi turističnimi gostinskimi obrati so v najugodnejšem položaju slovenska zdravilišča. V Slatini Radenci je obisk dober, nekoliko na slabšem pa je Rogaska Slatina, ki ima sorazmerno višje cene. Tudi Šmarješke in Dolenske Toplice so razmeroma dobro zasedene. Prvič po vojni so zabeležili obisk tujih, zlasti avstrijskih gostov v Rogaski Slatini in Slatini Radenci, kar je nedvomno ugodna posledica uvedbe redne avtomobilske zveze med Feldbahom na Korškem in našimi zdraviliškimi kraji. Po rezultatih dosedanje sezone si tod prihodnje leto obetajo še večji obisk tujcev.

Med vsemi obmorskimi slovenskimi kraji je nedvomno na najugodnejšem položaju Portorož. Vsi hoteli v tem letovišču so od srede julija polni zasedeni, pred tem časom pa sta bili deležni večjega obiska skupina hotela »Central« in skupina hotela »Palace« z dependansami. V zadnjem času so začeli Portorož še obiskovati Švedi, Avstrijci in Švicarji ter turisti holandske potovalne družbe NRV, ki se po pogodbi nekaj dni zadržujejo v hotelu »Krim« na Bledu, nekaj dni pa v portoroškem hotelu »Central«.

Letošnje izkušnje kažejo, da bo treba prihodnje leto posvetiti več pozornosti Piranu, ki je zgodovinsko in kulturno pomembnejši od Portoroža in ga turistična propaganda daleč ni dovolj upoštevala.

Lahko rečemo, da je letošnja sezona uspela predvsem po zaslugi »Putnika« in Turistične zveze, ki sta z dokaj gibčno propagando v tujini pravočasno nadomestila izpad domačega turizma z obiski tujih potovalnih skupin. Za prihodnjo sezono bo treba propagandno dejavnost še povečati, zlasti pa vzbujati zanimanje za lepoto našega gorskega sveta v drugih naših republikah. Najvažnejša naloga vseh forumov, ki se trudijo razmahniti domači turizem, pa bo vsekakor z letošnjimi izkušnjami in z izboljšano politiko gostinstva cen povečati dotok domačih gostov v naša alpica in obmorska letovišča.

N. Z.

njem tujih potovalnih skupin. Močan je v Bohinju izletniški turizem, ki se v primerjavi s preteklim letom čedalje bolj stopnjuje. Zal pa so ti turisti le skromen potrošnik in si gostinstvo od njih ne more obetati kakvega večjega zasluzka. Nezadovoljivo je izkoriščena privlačnost bohinjske okolice, ki bo nedvomno pridobila na pomenu, ko bo odprta cesta na Pokljuko. Ta cesta bi morala biti dograjena že pred začetkom letošnje sezone. Prav tako še ni urejena cesta, ki povezuje Bohinj s Selško dolino

na ta način, da si nabavijo sukanec in tudi odpošiljajo izgotovljene čipke v Italijo ali Trst v darilnih paketih. Vendar se večina čipkaric odreka čipkarstvu.

To pa ni najhujše. V idrijski čipkarski zadrugi pravijo, da bo po zadnjih obremenitvah oziroma faktorjih cena sukanca poskočila neverjetno visoko — 65.000 din za kilogram. Glede na to, da ni mogoča tudi sorazmerna podražitev čipk na inozemskih tržiščih in bi take cene sukanca kot surovine za nekajkrat presegle končno ceno izdelka, je razvidno, da je po takem računu omenjena obrt pred razpadom.

Zene idrijske čipkarske zadruge so prepričane, da so hkrati ko so si v preteklih letih z marljivim delom prislužile s čipkarstvom skromen zasluzek, pomagale tudi skupnosti, ki je dobila devize pri izvozu. Zato so prepričane, da bodo merodajni organi popravili sedanje obremenitve.

K. M.

PO PARTIZANSKIH STEZAH

»Fantje partizani, še kaj se oglasite«

(Nadaljevanje in konec)

Nikdar ne bo pozabljen ganljiv prizor pri Brdarju. Ko je politdelegat Rus podaril materi padlega partizana knjigo: »Žice, morje, gozdovi«, so ji stopile solze v oči in zahvalila se je, kakor se zna zahvaliti dobra partizanska mati. Ko pa je petletna Fanika sprejela iz partizanskih rok zvezek, svinčnik, barvice in piškote, je skočila v nekdanjega kurirja Rusa, ga objela in nežno poljubila. Nato se je približala še komandirju Korotanu in ga s srčnim poljubčkom malone prestrašila, ko je ves zatopljen pisal poročilo štabu partizanskih patrulj.

V Maroltovi hiši, kjer ni videti svetlih podob, temveč visi na steni lepa Titova slika, se je patrulja prisrčno razigrala. Nekoliko je k temu pripomogla domača kapljica, mnogo več pa razpoložena družina, ki je bila tudi za časa vojne ena najboljših.

Komisar Jovan je podaril materi knjigo »Pomladni dan« in nekaj denarja, rekoč: »To je za vas, mamca! Ko bo zima brila okrog oglov, boste lahko na zapečku čitali to knjigo in se nas spominjali. Za tiste dinarje pa si kupite kavo in sladkor pa se malo posladkajte...«

Maroltova mama, dobra in skromna ženička, je ob teh besedah od ginitenja zajokala in se s hvaležnostjo v srcu privrila h komisarju. In potem so borci

kramljali z domačini, peli in plesali. Za slovo pa so se v družbi domačih še fotografirali.

Tudi pri Skakavniku je bilo partizansko vzdušje na višku. Borci in domači so zaživali v takšem razpoloženju kot za časa partizanske let. Ko je star in zgaran očka sprejel iz komandirjev rok knjžno in denarno darilo, je v prijetni zadregi dejal:

»Hvala vam, fantje! No, prav. Kupil si bom tobak, potem pa bom kadil in čital ter se vas spominjal.«

V mraku s je patrulja vrnila na Janče. Boris in Jaka, ki sta na Dolgem brdu kupila jagnje, sta pripravila patrulji skoraj razkošno večerjo.

Po večerji so se borci lotili priprav za čimbolj svečano praznovanje Dneva vstaje.

Brž ko je noč pokrila zemljo, je... »a vr! Janč zagorel velik kres. Rdeči zublji so plapolali v nebo in s svojo šk... tno rdečo barvo osvetljevali bližnjo okolico. Potem je zadonela pes... zaigrala harmonika, zaregljal sta brzostrelki, puške usekale...«

Miting!

Na Brnadovem skednju se je zbralo blizu sto vaščanov iz Gabrja,

Vnajnarjev, Jevnice, Tujega grma, Dolgega brda in od drugod. Najprej je komandir Korotan pozdravil zbrano množico in ji čestital k Dnevu vstaje slovenskega naroda. Slavnostni govor je imel komisar Jovan, ki je govoril o našem prazniku, še posebej pa je poudaril vlogo Janč in njegove okolice v osvobodilnem boju. Nato so se zvrstile pevske točke, partizanski skeči... naposled pa je spregovorila Martinova harmonika.

Začelo se je partizansko rajanje. Stari partizanski znanci so pograbili dekleta in se zavrteli po lesenem podu Pa spet je zadonela vesela pesem in se kmalu zgubila med razpoložene peselce. Pravcato senzacija pa je vzbudil solo »Kurirski ples«, ki ga je izvajal politdelegat Rus. Rajanje se je zavleklo pozno v noč. Stari znanci, dobrosrčni vaščani in nekdanji partizani se kar niso mogli raziti.

Po kratkem počitku je patrulja odinila in pot. V jutranji zarji je obiskala in obdarila Suštarjevo, Piškovo, Jelnikarjevo in Pemečovo družino na Tujem grmu ter Dimnikovo in Dolgonivarjevo na Dolgem brdu. To so znane partizanske dru-

žine, ki ne bodo nikdar pozabljene. Iz Piškove družine so padli v partizanih trije sinovi.

Partizanska pot je vodila dalje na mesto, kjer je II. grupa odredov 21. maja 1942 vodila ogročno borbo z Nemci. Tam je patrulja položila šopek cvetja k spomeniku, nato pa je politdelegat Rus kazal in pripovedoval borcem, kako je potekala ta velika bitka, v kateri je padlo nad 300 Nemcev. To je bila res velika zmaga Staetovih partizanov.

Na svoji poti je patrulja obiskala tudi Gasperjevo, Bučarjevo in Lesnikarjevo družino v Koških poljanah. Borci so bili povsod topla sprejeti in pogoščeni, družine pa so prejele skromna darila. Partizani so se zglasili v Veliki Stangi pri Španu in Janezovcu, pri Jožmanu, na stari partizanski javki pa je imela patrulja kratek počitek.

In še en velik skok je napravila patrulja na svoji poti proti Litiji. Iz Velike Stange se je povzpela na Sirmanski hrib in mimogrede obiskala in obdarila Anžurjevo in Arhovo družino. Ko je prispela v dolino k Savi, v Št. Jurij, je obiskala še Bedena, kjer je bil počitek pred zadnjim pohodom.

Tam pri Bedenu je patruljo obiskal komandant partizanskih patrulj Franc Gorenc. Komandir mu je raportiral o prehojeni poti in pomembnih dogodkih na tem pohodu. Še nekaj navodil in poslednjo opozorilo in komandant je izginil proti Litiji...

Patrulja, zbor!... Naprej!

Ob treh popoldne je patrulja odinila proti Litiji. Tedaj se je že po vsem Zasavju razlegala vesela melodija harmonik in pevcev, vmes pa so sikali strelci. Pri litijskem mostu sta se sešli Vaška in Janška patrulja ter skupno položili veneč k spomeniku padlim žrtvam, nato pa izstrelili še častno salvo. In spet sta se patrulji razšli...

Zasavje v okolici Litije se je zibal v zvoke harmonik in v močnejših pesmih ter se treslo v bombnih eksplozijah, rafalih brzostrelk in puškinih streljih. Borci so v pravem pomenu besede dali duška svoji partizanski razigranosti.

Na razvalinah grbniskega gradu je zbrana množica pričakovala patrulje, ki so se blizale iz sedmih smeri. Naposled je utihnilo petje, usahnili so veseli vriski in tudi streljanje je ponehalo, ko je pod

taktom godbe prikoralala pred tribuno Janška patrulja komandirja Korotana in komisarja Jovana. Ob njej so se zvrstile: Vaška patrulja komandirja Belija in komisarja Jesena, nato Svetogorska s komandirjem Bertom in komisarjem Viktorjem na čelu, sledila je Šmarska patrulja komandirja Zagorca in komisarja Milana, peta je bila Tisenska pod vodstvom komandirja Megušarja in komisarja Korošca, nato je vkorakala Zasavska, ki sta jo vodila komandir Polde in komisar Bogo in naposled najbolj bojevita Jablaniška patrulja s komandirjem Janom in komisarjem Poldetom na čelu. To je bil zbor, da te je navdal ponos, ko si ga gledal.

Po državnih himni je komandant raportiral Ivanu Tlakerju-Luki in ga prosil, da sprejme raport posameznih patrulj. Enooki Luka, znan partizan v litijski okolici, je sprejel raporte posameznih komandirjev in jim čestital k opravljeni nalogi. Sledil je slavnostni govor, pozdravi pionirjev in druge točke mitinga, nkar se je začelo veselo partizansko rajanje.

Litija in Šmartno sta res lepo praznovala Dan vstaje. Še prav poseben poudarek so dale partizanske patrulje, ki so obiskale partizanske kraje in obdarile dobre partizanske družine. Stari partizani, ki so bili letos v patrulji, se bodo prav gotovo tudi drugo leto radi vrnili med stare znance, ki si tako goreče želijo takšnih srečanj.

K—n

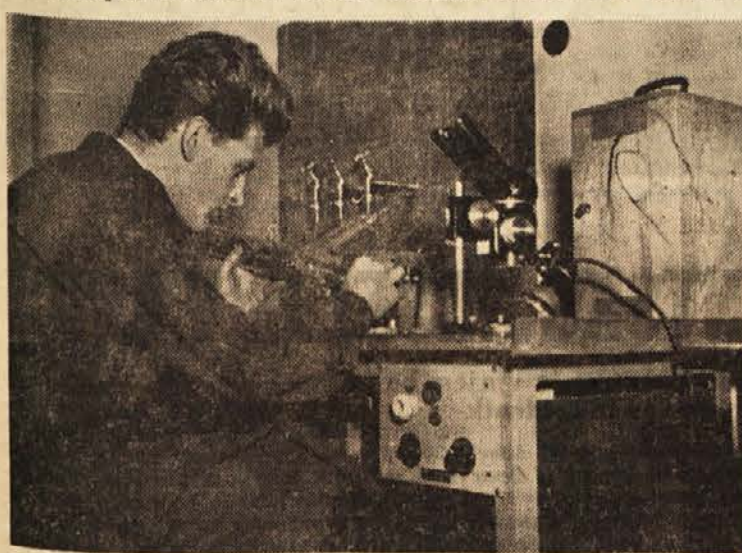
KULTURNI OBZORNIK

DELO NAŠIH ZNANSTVENIH INSTITUTOV:

Za izpopolnitev medicinske službe

Prvi tečaj o uporabi radioaktivnih izotopov v medicini na Fizikalnem inštitutu »J. Stefan« v Ljubljani

Radioaktivni izotopi so postali številne priprave in številne. Tudi iz...

Mladji znanstvenik pri delu v Fizikalnem inštitutu

in bolnic v naprednejših državah po vsem svetu uporabljajo na svojih...

delujejo radioaktivne preparate v velikih množinah, ker nastajajo kot...

Trije veliki inštituti v naši državi, med njimi tudi Fizikalni inštitut...

„REPORTS“

Prvi zvezek člankov in razprav Fizikalnega inštituta »Jozef Stefan« v Ljubljani

Pred nekaj dnevi je izšel prvi zvezek publikacije Fizikalnega inštituta...

nje radioaktivnih izotopov v Amerišamu.

Z ozirom na zanimanje, ki so ga pokazali predstojniki na nekaterih naših klinikah...

Zanimanje za tečaj je s strani zdravnikov daleč presego pričakovanja organizatorjev...

»Izvestja« imajo na prvi strani sliko velikega slovenskega fizika Jozefa Stefana...

prvi objavil osnovni zakon toplotnega sevanja, ki nosi ime po njem...

Nekaj novosti Narodne in univerzitetne knjižnice

Fromherz H. & A. King: English and deutsche chemische Fachausdrücke...

Komu služi taka reklama?

Reklama je nastala zato, da privablja občinstvo. Razumljivo je in prav, da se tudi naša podjetja...

Na reklami za resnično pretresljivi in dramatični film o potopitvi Titanika...

Nekaj novih filmov

Pred dnevi so podjetja za razdeljevanje filmov dobila še sedem kopij na novo odkupljenih filmov...

Takšne reklame so z zelo redkimi izjemami vrste druga za drugo. Komu pa ljubilo je reklama tako frivola?

Film, ki nas bo zastopal v Benetkah

V podjetju »Avala film« je bila dokončana prva glasbena kopija dolgometražnega filma »Ankni časi«.

Benzon, Evka Mikulič, Nikola Gašič in Zarko Mitrovič.

Film so predvajali Zvezni komisiji za pregled filmov in posebni komisiji za izbiro filmov za filmske festivale...

Podjetje »Kinema« iz Sarajeva je dobilo film »Ljubezan na bojišcu«.

Scenarist in režiser je Richard Brooks, glavno vlogo pa igra Humphrey Bogart.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

IV. ETAPA KOLESARSKÉ DIRKE »PO HRVATSKI IN SLOVENIJI«

Etapa brez vznemirjenj

Rumeno majico še vedno nosi Petrovič — na IV. etapi je zmagal Metelko — Varga odstopil — Danes bodo imeli dirkači odmor

Bovec, 28. jul. — V četrti etapi kolesarske dirke »Po Hrvatski in Sloveniji« (Koper—Nova Gorica—Bovec), dolgi 189 km, je zmagal član...

Splotna razvrstitev posameznikov po četrti etapi: 1. Veselin Petrovič (J) 20:01:36, 2. Van der Weyden (H) 20:06:06...

LORENZOTTI ZMAGOVALEC POLETAPE KOPEL—NOVA GORICA

Tudi četrti etapa je bila razdeljena v dve poletaji. V prvi poletaji Koper—Nova Gorica (116 km) je zmagal Mario Lorenzotti (Italija) v času 3:25:19.

Van der Weyden, Bolzan in Ghidini niso pokazali niti najmanjših volje za kakršnekoli ofenzivne akcije. Zdi se, da se le-ti pripravljajo na obročan, ki naj bi sledil v peti etapi med vožnjo prek 1661 m visokega Vršiča.

PLAVANJE DRŽAVNO MLADINSKO PRVENSTVO BO V KAMNIKU

Letošnje državno mladinsko prvenstvo v plavanju bo 30. in 31. julija ter 1. avgusta v Kamniku. Na prvenstvu bo sodelovalo kakih 300 tekmovalcev iz vse države.

BELOJEČ SLEEUWAERT ZMAGOVALEC POLETAPE NOVA GORICA—BOVEC

Zanimivo je, da je bil potek druge 73 km dolge poletape malone enak

Namiznoteniške prireditve

V okviru proslav 85-letnice železarne Jesenice in občinskega praznika mesta Jesenice, so jeseniški namiznoteniški igralci izvedli tradicionalno mladinsko prvenstvo posameznih obratov železarne.

Preteklo nedeljo je ZNTK Ljubljana organiziral namiznoteniški turnir, ki so ga udeležili igralci iz Kranja, Kodeljeva in Ljubljane.

Maribor 28. julija. Na nobenem dovoljenem državnem veslaškem prvenstvu se ni zbralo tolikšno število tekmovalcev kakor v Mariboru. Dosejel je prijavilo na letošnjem, ki se bo začelo v petek 141 ekip s 610 veslači.

TEKMOVANJE BO PRI MARIBORSKEM OTOKU. Zaradi velikega števila prijavljenih ekip bo v petek v večini kategorij izločilno tekmovanje.

ISENACIJSKE MOČI

Moči vseh nastopajočih so zelo izenačene. Težko je soditi, kdo bo zmagovalac v katerikoli kategoriji. Edinole Vlasiču se brkone ni treba bati za svojo zmago v skitu. Neko liko več upanja d ostalih ima tudi »Mornarje« osmerec.

SESTNAJST COLNOV V ENI DISCIPLINI

Največ tekmovalcev se je prijavilo za disciplino — četverec s krmarjem (prvi razred). Na startu bo šestnajst colnov. V četvercu s krmarjem za naraščajočih je prijavljenih 11 colnov. Osem colnov bo tekmovalo v četvercu s krmarjem zveznega razreda. Za naslov državnega prvaka v skitu za prvi razred se bo borilo sedem tekmovalcev. Enako število tudi v četvercu za ženske. Osmerec prvega razreda in naraščajoča bodo prav tako množično zastopani. Za ključne borbe na tem prvenstvu bodo v soboto in nedeljo.

SE NEKAJ O PERICI VLASICU

Med tekmovalci je tudi naš evropski prvak Perica Vlasič, ki bo vozil skiff in s klubskim tovarišem Vasijem tekmoval tudi v double scullu. Simpatični junak nedavnih tekmovalcev v Nemčiji in Angliji se je odzval prošnji našega dopisnika in potrdil nekaj zanimivosti. Meri 178 cm, tehtaja 76 kg, rodil se je 1. 1932 v Veli Luki pri Korčulji kot sin kmetja in doma pridno pomaga očetu pri delu. Zdal služi v vojni mornarici, kjer redno dvakrat dnevno trenira dve do tri ure. Za kondicijski trening preteče večkrat dolge proge, seveda tudi pozimi, kadar mu vreme ne dopušta treniranja v čolnu. O svoji veliki zmagi nad ruskim mojstrom Cukalovom

kers (H) 2:00:30, 3. Ignjatovič (A) 2:01:00, 4. Kayser (L) 2:01:00 itd.

ANTON METELKO SKUPNI ZMAGOVALEC CETRTE ETAPE

Razvrstitev tekmovalcev v četrti etapi: 1. Anton Metelko 5:26:10, 2. Ignjatovič (A) 5:28:18, 3. Cvejin (P) 5:28:22, 4. Lorenzotti (Italija) 5:30:15, 5. Colić (P) 5:30:21, 6. Boelhouwers (N) 5:32:04.

Kdaj bodo dirkači vozili skozi naše kraje

Skoraj polovica proge mednarodne kolesarske dirke »Po Hrvatski in Sloveniji« poteka skozi Slovenijo. — Prebivalstvo krajev, skozi katere bodo vozili tekmovalci, bo gotovo zanimalo približni čas, kdaj bodo imeli priložnost hoditi kolesarje na tej dolgi in naporni dirki.

DOTTO ZMAGOVALEC XIX. ETAPE

Aix les Bains, 28. jul. (AFP). V devetnajsti etapi kolesarske dirke Tour de France je zmagal francoski tekmovalac Dotto, ki je prevzel 221 km dolgo progo med Briandonom in Aix le Bensem v času 7:19:20. V generalnem plasmanu še vedno vodi Bobet.

NOV REKORD MUGOSE

Mugosa je večerj v Beogradu postavil nov državni rekord v teku na 2000 m z rezultatom 5:14,5. Na istem tekmovanju je Pavličič vrgel koplje 66,75 m.

WATERPOLISTI NA STARTU

Na Reki se bodo danes pomerila za državno prvenstvo naša najboljša waterpolo moštva: Mornar, Jug, Jadran, Primorje, Mladost, Jadran (Hercegovni), Korčula in Polet (Sombor).

ŠAH

Kongres FIDE in šahovska olimpiada

Beograd 28. jul. (Tanjug). Iz obveščenih krogov poročajo, da bosta kongres FIDE in turnir narodov v Amsterdamu. Kongres se bo začel 28. avgusta, turnir narodov pa 4. septembra.

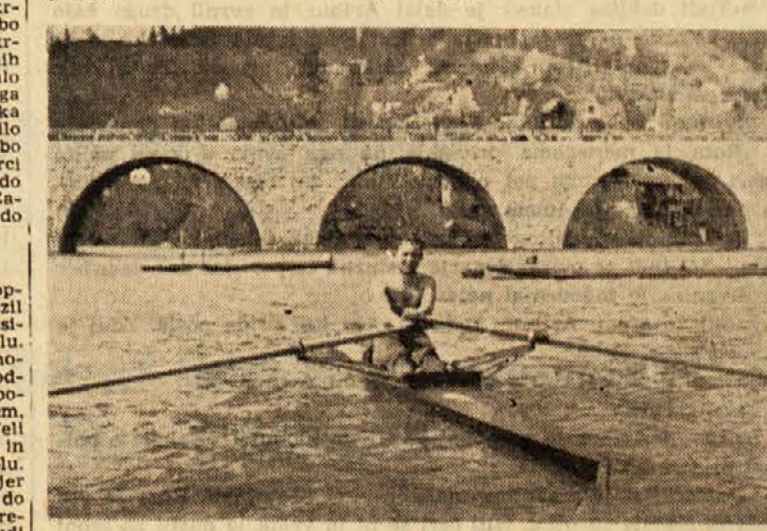
Mednarodni turnir v Portorožu

Okrajni šahovski odbor Koper bo priredil šahovsko zvezo Slovenije od 29. septembra do 4. oktobra v Portorožu I. mednarodni moštveni šahovski turnir. V moštvo bodo štiri člani. Razen domačih šahistov bodo organizatorji s posebnim prospektom povabili na turnir moštva iz 21 držav. Višina nagradnega fonda je 300.000 dinarjev. To bo prvi takšen turnir v Jugoslaviji.

Končan je propagandni šahovski turnir v Banji Koviljaci. Vrstni red udeležencev je takle: Smederevac 11 točk, Ivkov, Džaja in Vasilevič po 9 in pol, Trajkovič 9, itd.

Uspeli mladec izraelskega šahovskega mojstra. — V Beogradu se muče že nekaj dni mladi izraelski šahovski mojster Rafi Persitz. Razen več partij z znanimi beograjskimi šahisti je uspešno odigral tudi nekaj simulantk.

V Baslu je v teku šahovsko prvenstvo Švice, na katerem sodeluje dvajset šahovskih mojstrov. Po VI. kolu vodi Grob in Walter s 4,5 točke pred Bendom, Kuperjem, Lepinom in Marmujem, ki imajo vsak po štiri točke.

Tekmovalni prostor za državno prvenstvo v veslarju v Bresternici pri Mariboru

Naš gozdarski strokovnjak v Ameriki

Hibride ameriškega kostanja hoče križati z neko vrsto kitajskega kostanja

V sončnem sadovnjaku raziskovalnega središča tajništva za kmetijstvo ZDA v Beltsville v državi Maryland delajo

poskuse, ki bodo morda rešili okužene kostanje v Jugoslaviji.

Tu namreč dela jugoslovanski gozdarski patolog dr. Mihajlo Krstić iz Beograda, ki je od Organizacije za prehrano in kmetijstvo OZN dobil štipendijo, da bo lahko v Ameriki 6 mesecev proučeval ondotno gozdarsko patologijo. Skrbno je že preveril sadove svojih naporov, da bi križal hibride ameriškega kostanja z neko vrsto kitajskega kostanja,

znano po plodnosti in odpornosti proti rastlinskim boleznim.

Dr. Krstić pravi, da bo ta hibrid mnogo koristil naši industriji za predelavo kostanjevega lesa. Naši kostanji so zdaj okuženi z boleznijo, ki se je razširila po vsej Evropi.

Krstić hoče vzgojiti hibrid, ki bo imel kakovosti kitajskega kostanja.

Velik pa bo kot ameriški gozdni kostanj. Kitajski kostanj namreč zraste samo tako visoko, kakor sadno drevo, in velja za prtilikavo drevo. Krstić dobi hibride tako, da prenese cvetni prah z ameriškega kostanja na cvetove

kitajskega kostanja, kar pomeni, da naravo nekako prevara. Kitajski kostanj je endomen. Da bi preprečil samoploditev, natakne papirnate vrečke na pestiče cveta kitajskega kostanja. Oploditev pestičev kitajskega kostanja s pestiči ameriškega hi-

Dr. Mihajlo Krstić

brida doseže tako, da jih lahko drgne drugega ob drugega.

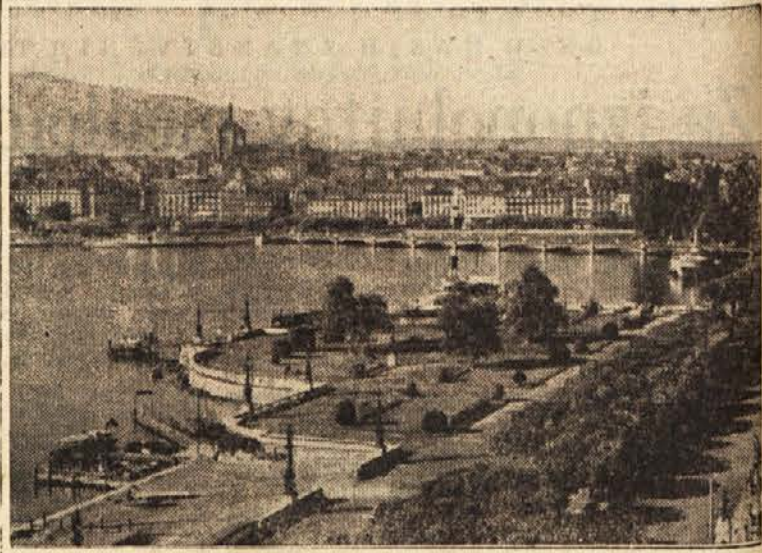
Dr. Krstić pravi, da bo s križanjem vzgojene kostanje pravočasno poslal v Jugoslavijo, kjer bi jih prihodnje pomlad posadili.

Dotlej jih bo hranil v ondotnih hladnih skladiščih. Dr. Krstić si je ogledal že več vzornih postaj v posameznih ameriških državah. Pozneje bo proučeval še bukovce gozdove. Na potovanju po Ameriki se je prepirčal, da imata Jugoslavija in ZDA skupne probleme v boju proti različnim rastlinskim boleznim in škodljivcem. V Jugoslavijo se vrne konec septembra.

Morska voda bo pitna

O dobivanju pitne vode iz morske sanjari človeštvo že stoletja, toda to se še nikomur ni posrečilo. Vse pa kaže, da sta se močno približala temu cilju dr. Tomas Samson z washingtonskega univerzitetnega inštituta za oceanografijo in njegov asistent Kurt Mellson. Morsko vodo pušata najprej zmrzniti, potem pa jo segrejeta in očistita. Tako izločita iz nje 75 do 80% soli in drugih mineralnih sestavin, ki se nabero na dnu, od koder jih je lahko ocediti.

Morska sol in druge mineralne sestavine morske vode se večinoma izločijo, ko se začne led topiti. Tako sta dobila kakih 30% prvotne količine morske vode, dovolj čiste, da jo človek lahko pije. Ko sta pustila to vodo znova zmrzniti, sta jo očistila tako, da je bilo pitne že polovica. Poskuse še nadaljujeta.

Pogled na Zenevo

PRVO ŠTUDENTSKO NASELJE V ŠVICI

Zgradili ga bodo blizu ženevske univerze in v njem bo prostora za kakih 300 študentov in študentk

Oblasti v švicarskih univerzitetnih mestih se že dobrih 20 let ukvarjajo z vprašanjem študentskih stanovanj. V Zenevi so se odločili za zgraditev študentskega naselja. Ustanovili so odbor, ki bo pripravil vse potrebno. Predvsem bo treba zagotoviti pomoč pristojnih oblasti. V dveh ali treh letih se bodo študentje že lahko vselili v nova stanovanja.

od druge, bodo v Zenevi študente raznih narodnosti pomešali. Poročeni, ki jih je zlasti mnogo med ameriški študenti, bodo imeli ločena stanovanja. Študentsko naselje bo imelo tudi restavracijo, v kateri bodo dobivali študentje poceni obede in večerje. Študentje, ki imajo več denarja, bodo plačevali nekoliko večje najemnine, da bodo tako posredno pomagali revnejšim. Študentsko naselje bodo zgradili dobrih deset minut hoda od univerze. To bo prvo takšno naselje v Švici. Če se bo obneslo, bodo tudi druge švicarske univerze v tem oziru posnemale ženevsko.

Kult nogometa v Španiji

Velikanska večina ljudi hodi na nogometne tekme pod vplivom množične psihoze

Po vsem svetu zanimanje in navdušenje za nogomet hitro narašča. Če bi šlo samo za športno zanimanje, za pametne meje, bi proti temu nihče ne imel pomislekov. Toda navdušenje za nogomet je pametne meje že zdavnaj prekorajilo in se jele spreminjati v brezglavo strast, kateri žrtvuje mladina čedalje več moči, s tem pa jih odteguje svoji vzgoji in izobrazbi

Med deželami, kjer je navdušenje za nogomet že dobilo oblike kulta, oboževanja, je tudi Španija. Civilni guverner Malage Manuel Gardia de Olmo je nedavno izdal odlok o omejitvi številca nogometnih avtomatov, s katerimi so poplavljeni ne le vsa

metnih igrišč je hotel zvedeti, zakaj hite vsako nedeljo, navadno tudi vsak četrtek, v stotisočih na nogometna igrišča. Ugotovitve so naravnost presenetljive. Samo kakih 3% ljudi se razume na nogomet, vsi drugi pa hodijo na nogometne tekme pod vplivom množične psihoze. Nogometna igrišča so po obisku že zdavnaj prekosila arene za bikoborbe. Športni klubi so se spremenili v zelo donosna poslovna podjetja. Veliki stadioni, katerih izdatki in dohodki gredo v sto milijone pezet, so postali gospodarska moč. V takšnih razmerah se je seveda lov za dobrimi nogometaši silno razvil.

Največja nevarnost za španski šport so nedvomno plače poklicnih nogometašev, ki že presegajo dohodke slovečih torerov. Nič čudnega, da dajejo sedem ali osemletni dečki, ki so nekoč na dvoriščih in po cestah igrali z bikoviših rogovi »corrida«, zdaj prednost nogometu — »peloti«. Kult nogometa se je tako razmahnil, da je čutila največja španska filmska družba »Cifesa« potrebo po izdelavi nogometnega filma »Enajst parov čevljev«. Predstavniki družbe računajo, da bo dosegel ta film letos največji uspeh. Športno in umetniško je seveda brez pomena.

Ko se je ondan zbralo v starem univerzitetnem mestu Alcala de Teneres več sto pesnikov in mislecev, znanstvenikov in umetnikov, da bi na dan smrti tvorca nesmrtnega Don Kihota Miguela de Cervantesa ustanovili Cervantesovo društvo, so razglasili, da bo odslej razpisana vsako leto Cervantesova nagrada, ki jo bo dobil avtor najboljšega v španščini napisanega literarnega dela. Nagrada bo znašala 25.000 pezet ali približno 2500 nemških mark. To pa je približna mesečna plača španskega poklicnega nogometaša. Plače slovečih nogometašev so znatno večje. Zato se ne sme čuditi, da se oglašča čedalje več treznih Špancev, ki zahtevajo, naj bi oblasti vstopnice k nogometnim tekmam obdavičile. S tem denarjem bi lahko znatno podprle gledališča in sploh kulturno življenje.

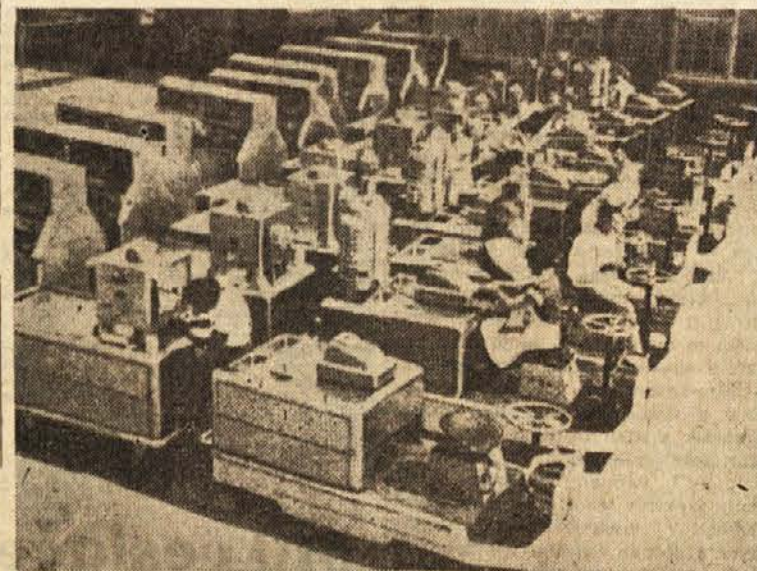

Madrid: Dom tiska

španska mesta, marveč tudi vse vasi. V pokrajini Malagi je odslej prepovedan šolski mladini v šolskih urah obisk dvoran in restavracij, v katerih stoji nogometni avtomati. Najbrž v Španiji še ni bilo odloka, ki bi ga sprejeli prizadeti s tolikšnim odporom in ogorčenjem. In vendar je pаметen in potreben, kajti nogometni avtomati so postali v Španiji nekakšno narodno zlo. V najrevnejši predmestni krčmi in v najrazkošnejšem hotelu so ti avtomati samo po sebi razumljiva naprava, v mestih pa so iznajdljivi ljudje odprli »športne dvorane« s tucati igralnih miz, na katerih si mlado in staro prizadeva pognati žogo v nasprotna vrata.

Inštitut za proučevanje javnega mnenja v Španiji je pred nekaj tedni organiziral zanimivo anketo. Od obiskovalcev nogo-

Restavracija na kolesih

Delavcem neke letalske tovarne v Kaliforniji postrežejo s kosilom iz 12 potujočih restavracij v obliki majhnih »vlakov«. Vlaki so izdelani iz čistega jekla. Iz tohrano naravnost v delavske jedilnice, ki jih je 10. Ko prispe

vlak s kosilom, njegov voznik takoj vključi električni tok v jedilnico, da se jed ne ohladi. Vsak vlak ima tri vagonce. Na njih sta po dve veliki posodi s toplo kavo, dve posodi s hladno in osvežujočo pijačo ter posode s toplo hrano in slaščicami.

MALI LEKSIKON

Kdo in kdaj je v Crni gori prepovedal doboje med bratovščinami in plemeni?

Kje je mojstrovina našega slovečega kiparja 15. stoletja Franja iz Vrane?

Do leta 1798 je bil v Crni gori dovoljen kolektivni dvoboj in dvojni boj med posamezniki. Proti kolektivnemu dvoboju je nastopil metropolit Peter I. s svojim »Zakonom obšarmenogorskem i brskom«, v katerem je rečeno: »Med namj so ljudje, ki često zaradi malenkosti izzevoje drug drugega na dvojoj, nočejo pa sami preizkusiti junaštva, marveč oba kričita in zbereta čimvečje vojsko, potlej pa se začne dvo-boj s puškami, dokler ne teče kri tako, da se začne klati njihov otroci. Sama pa stoji ob strani zdrava in vesela. Zato naj vsakdo ve, da bo odslej, če bi se še kje pripetilo, da bi se dva človeka izvala na dvojoj, izrečena nad njima kazen deželnega sodišča, vsi pa bomo takšne ljudi preganjali kot škabce ljudstva.«

Mnoge naše zgodovinske dragocenosti so v tujni. Precej jih je onkraj Jadrana, nekaj pa tudi v dunajskem muzeju. Mojstrovina našega slovečega kiparja Franja iz Vrane pri Zadru (Francesco Laurana), ki je umrl leta 1502 v Franciji, je shranjena v bivšem dunajskem dvornem muzeju Gre za doprni kip princa. Pokrila ga je bleščeča glazura, da je zdaj podoben beli kosti. Zelo dobro so se ohranili tudi barve. Ta kip je bil po zaslugi upravnika dunajske muzejske zbirke nekaj časa v Zagrebu, kjer so ga lahko strokovnjaki proučili. Zda skušajo napraviti kopijo, da bi z njo izpopolnili zbirko zagrebškega muzeja.

ZA DOBRO VOLJO

— Zda, ko nič ne delaš, bi moral misliti na svoje poslovne stvari!

TRIJE TOVARIŠI

ROMAN 137

E. M. REMARQUE

»Tudi deklica stane,« je dejal Arthur in zvrnil drugo čašo piva. »Morda pa se bo našla prikurjena, bogata baba, ki jo bo vzela za svojo. Proti primerni odškodnini, seveda. To bi bilo edino pametno.«

Zdramil se je iz svoje zamišljenosti. »Ali imaš kaj denarja?« Roza je neutegoma privlekla na dan svojo s kavo polito ročno torbico. »Samo pet mark, Arthur, saj nisem mogla slutiti, da prideš, doma pa imam več.«

Arthur je spustil srebro v žep svojega telovnika ko turški paša. »Saj tudi ne moreš denarja zaslužiti, če poseđaš tu z zadnjico na divanu,« je zagodrnjal nejevoljno.

»Saj je grem, Arthur. Toda zdaj ni kaj prida posla. Zda je čas večerje.«

»Tudi drobtinica dela gnoj,« je menil Arthur.

»Ze grem.«

»Na...« Arthur je zabobnal po trdem klobuku. »Takole o polnoči pridem spet mimo.«

Odštorkljal je s svojimi mahedravimi kretnjami. Roza je vsa blažena gledala za njim. Niti ozrl se ni in vrata je pustil za seboj odprta. »Kamela,« je zaklel Alojz in zaprl vrata. Roza nas je

ponosno gledala. »Mar ni sijajen? Tega nič ne omeha. Kje neki je tičal tako dolgo?«

»Saj vendar vidiš po koži,« je odgovorila Wally. »V zaporu. Govno v svilenem papirju!«

»Ne poznaš ga...«

»Ga imam že dovolj,« je rekla Wally.

»Ti tega ne razumeš.« Roza je vstala. »To ti je pravi mož. Ne mevža. No, če je tako, pa grem na delo. Pozdravljeni, otroci!«

Pomlajena se je hitro odmajala. Zda je bil spet nekdo tu, ki mu bo smela izročiti svoj denar, da ga bo sproti zapil, potem pa jo pretepel. Bila je srečna.

Čez pol ure so odšle še druge. Samo Lilly je obsedela s svojim okamenelim obrazom. Se nekaj časa sem brenkal na klavir, potem pa sem pojedel kos kruha z maslom in odšel. Z Lilly nisem več vzdržal sam.

Taval sem po mokrih, temnih ulicah. Na pokopališču se je bil zbral oddelek Armade spasa. Peli so s pozavnami in trobentami o nebeškem Jeruzalemu. Obstal sem. Iznemada me je prešinil občutek, da ne bom mogel vzdržati, sam, brez Pat. Buljil sem v motno blesteče nagrobne spomenike in si prigovarjal, da sem bil pred enim letom še mnogo bolj sam, da Pat takrat sploh še nisem poznal, da pa jo zdaj poznam, čeprav nisva skupaj. Toda vse to ni nič pomagalo — bil sem iznemada ves strt in sam nisem vedel, kaj bi storil. Naposled sem odšel v svojo sobo pogledat, ali ni morda medtem prispelo njeno pismo. To je bilo popolnoma nesmiselno, saj še ni utegnila pisati, in pisma tudi ni bilo, vendar pa sem šel v sobo pogledat.

Ko sem odhajal, sem srečal na pragu Orlova. Bil je v smo-

kingu in odpetem plašču; namenjen je bil v svoj hotel na plesno uro. Vprašal sem ga, ali je medtem kaj slišal o gospe Hassejevi.

»Ne,« je odgovoril. »Ni je še bilo na spregled. Tudi na policiji se še ni zglasila. Sicer pa je tudi bolje, da ne pride.«

Skupaj sva odšla po cesti. Na vogalu je stal tovorni avto z vrečami premoga. Sofer je bil odprl streho hladilnika in ukvarjal se je z motorjem. Potem je zlezal na svoj sedež. V trenutku, ko sva prišla mimo, je vžgal motor in na vso moč pognal avto. Orlov se je zdrnil. Pogledal sem ga. Bil je blede ko zid.

»Kaj ste bolni?« sem vprašal.

Nasmehnil se je z bledimi ustnicami in odkimal z glavo.

»Ne — pač pa se večkrat ustrašim, če nepričakovano zaslišim tole. Ko so mi v Rusiji ustrelili očeta, so tudi pustili zunaj brneti motor tovornega avtomobila, da ljudje ne bi slišali strelcov. Vzlic temu pa smo jih slišali.«

Spet se je nasmehnil, ko da se mora opravičevati. »Z mojo materjo pa se niso mnogo ceremonili. Ustrelili so jo navsezgodaj v kleti. Z bratom sva lahko potem ponoči pobegnili, imela sva še nekaj demantov. Toda moj brat je med potjo zmrznil.«

»Zakaj so pa vaše starše ustrelili?« sem vprašal.

»Moj oče je bil pred vojno poljevniki kovaškega polka, ki je pomagal zadržati neki upor. Vedel je, da bo do tega prišlo. To se mu je zdelo popolnoma v redu, kakor pravimo. Moja mati pa seve ni tako mislila.«

»Kaj pa vi?«

Napravil je kretnjo, ki je kazala, da mu je spomin na to mučen. »Od takrat se je že marsikaj zgodilo.«

»Da,« sem pritrdil, »to je tisto. Več, kakor more preleteti človeška glava.«

DNEVNE NOVICE

Vodstvu podjetja »Tobak« v Ljubljani se javno zahvaljujemo za naznako pomoč ob priliki elementarne nezgode, ko nam je poplava uničila večino našega premoženja. To dokazuje, da je imelo vodstvo podjetja pravi socialni čut do svojih uslužbenecov ob priliki nezgode, ter se mu iskreno zahvaljujemo: Pavla Kovčič, Majda Rejc in Ana Haas, maloprodajalke tobaka v Celju.

— Miško Kranjec: Zgodba o dveh dečkih — 16.15 Promenadni koncert (Nicolaï, Sibelius, Liszt, Molachrino) — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Zdravstveni nasveti — 18.10 Iz slovenske socialistične glasbe — 18.50 Domače aktualnosti: Plačilna bilanca in predlog plana za leto 1955 — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Četrtek veser domskih pesmi in plesov — Sodelujejo: Fantje na vasi, Gorenjski kvartet in solisti — 20.45 Zunanje-politični feljton: Procesi proti vojnim zločincem v Franciji — 21.00 Irving Berlin — skladatelj popularnih melodij (glasbena oddaja s komentarjem) — 22.15 Reportaža s kolesarske dirke »Po Hrvatski in Sloveniji« — 22.20 Plesna glasba — 23.00—24.00 Nočni koncert sodobne glasbe (na v. 302,1 in 212,4 in 90,1 MHz — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Četrtek, 29. julija 1954 »Planinka«, Glavni trg 20. — Petek, 30. julija 1954 »Pri gradcu«, Partizanska cesta 1.

Cetrtek, 29. julija 1954
PARTIZAN: Ameriški film »Oženil sem čarovnico«.
UDARNIK: Avstrijski film »Dvojčka«.
POBREŽJE: Belgijski film »Banket tihotapcev«.
STUDENCI: Ameriški barvni film »Afrška kraljica«.

Petek, 30. julija 1954
PARTIZAN: Ameriški film »Oženil sem čarovnico«.
UDARNIK: Avstrijski film »Dvojčka«.
POBREŽJE: Avst. film »Dvojčka«.
STUDENCI: Ameriški film »Oženil sem čarovnico«.
V Mariboru se je v času od 20. do 26. julija rodilo 41 otrok (17 deklet in 24 dečkov). Poročili so se: Milivoj Lakota in Marija Kolarič, Branko Ne-

SOLEA
klorofilna zobna pasta je peneča in osvežujoča!

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 5.30 Jutrnja telovadba — 5.30 Radijski koledar in privedite dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Herbert in E. Elgar — 7.30 Za gospodinjice — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 8.10 Solisti pojmo slovenske narodne pesmi, spremlja Avgust Stanko — 8.30 Cicibanom — dober dan! — 8.45—9.09 Zabavna glasba — 12.00 Domači navepi — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert (N. Rimski-Korsakov, B. Smetana) — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Nekaj za ribiče: Značilnosti novega zakona o sladkovodnem ribištvu — 14.40 Lahak spored izjava Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorberka (prenos iz Maribora) — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature — A. P. Čehov: Priporočanje gospe N. — 16.15 Promenadni koncert (M. Weber, H. Alfvén, B. Britten, M. Bravničar) — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Iz bojev naših narodov: Reportaža ob 85-letnici jeseniške železarne — 18.30 Umetne in narodne pesmi poje Komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kumeja — 19.50 Družinski pogovori: Le kaj v počitnicah? — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Kon-

RADIO LJUBLJANA
Dnevni spored za četrtek, 29. julija
Poročila ob 5.00, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 23.00
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) vmes ob 5.30—5.40 Jutrnja telovadba — 6.30—6.55 Radijski koledar in privedite dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Antonin Dvorak: 5 slovenskih plesov — 7.30 Za gospodinjice — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 8.10 Pesmi in plesi naših narodov — 8.30 Za pionirje — 8.50—9.00 Zabavna glasba — 12.00 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije pod vodstvom kapetana Jožeta Bruha — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski orkestralni spored Pizetti (Polovnik, Ivanov, Hanson, Glazunov) — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Kulturni pregled — Slavko Fras: Ob zaključku gledališke sezone na Dunaju — 14.45 Pomožne slovenske narodne pesmi poje Planinski oktet pod vodstvom Mirka Laha (Prenos iz Maribora) — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature

Umrli so v Ljubljani
Stebalj Franciška, gospodinja. Poreb bo danes, v četrtek, ob 17. uri na Zalah.

Avtobusna zveza CELJE—LOGARSKA DOLINA
Od 31. t. m. dalje vozi avtobus v Logarsko dolino redno vsako soboto ob 15. uri izpred avtobusne postaje v Celju ter se vrača iz Logarske doline (Planinski dom) vsako nedeljo ob 16.45, s prihodom v Celje ob 19.30. Zveza na vlake proti Ljubljani, Zagrebu in Mariboru. Za vožnjo velja znižana nedeljska vozna cena.
Avtobusni promet Celje

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM RADOVLJICA
RAZPISUJE
mesto zdravnika splošne prakse
v Sektorski ambulanti na Bledu
Pogoji: dovršeni staž. Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah.
Interesenti naj vložijo prošnje s kratkim življenjepisom in potrebnimi dokumenti za sprejem v državno službo na upravo Okrajnega zdravstvenega doma Radovljica.
Rok vložitve je 10 dni po objavi razpisa.
Nastop službe možen takoj.

Iščemo: komercialista
VERZIRANEGA V BRODOGRADBENI STROKI Z NAJMANJ PETLETNO PRAKSO
Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje preskrbljeno!
Ponudbe je treba poslati na naslov:

LADJEDELNICA »BORIS KIDRIČ« — PIRAN — STT

»JEKLOTEHNA« - trgovina s tehnično železnilo in kovinskim blagom na debelo in drobno - Maribor, - Partizanska c. 34
sporoča svojim cenjenim odjemalcem, da je odslej detajlna trgovina odprta za stranke neprekinjeno od 7. do 14. ure!
»JEKLOTEHNA«

SOLEA
klorofilna zobna pasta ima prijeten jamežev okus!

»KRAJIŠKE BRIGADE«
IZDAJA V LATINICI JE IZSLA!
Knjiga je odposlana naročnikom, lahko pa jo nabavite tudi v knjigarnah.
Vsi, ki so spremenili svoje naslove, naj javijo nove na naslov: »Krajiške brigade« — Savez boraca — Beograd — poštanski fah 844.
Izdaja v cirilici izide dne 1. avgusta 1954 in bo takoj poslana naročnikom.
Ker je knjiga tiskana v omejenem številu, bomo naročila za cirilico sprejemali le do 1. avgusta na tekoči račun 1031-T-452.
Cena knjige v prednaročilu 500 din, v prodaji pa 550 din.

Obiščite IV. SKOPLJANSKI VELESEJEM
OD 2. DO. 8. AVGUSTA 1954
NA VELESEJMU RAZSTAVLJA SVOJE PROIZVODE
150 INDUSTRIJSKIH
40 PROIZVODNO-OBRTNIH
40 VELETRGOVSKIH IZVOZNO-UVOZNIH PODJETIJ
IN ZASTOPSTEV INDUSTRIJSKIH PODJETIJ
ZASTOPANESOVE VSE PROIZVODNE PANOGE!
Obiskovalci velesejma tmajo na železnici in vseh progah »JAT« 25 odstotkov popusta!

Rabliene gume
16.00 — 20
18.00 — 24
13.00 — 20
8.25 — 20
za gradbene stroje
KUPI PODJETJE
ELEKTROSRBIJA
BEOGRAD, BRANKOVA 30/II

rat in Marijeta Zele, Viktor Dežman in Daniela Kaiser, Franjo Fajfar in Marija Kranjc, Vladimir Skamlec in Ana Ferik, Mirko Flucher in Angela Reisman, Alojz Simončič in Marija Petriana, Martin Cajnovič in Angela Horvat, Ivan Vidmarjer in Silva Jurkan. Umrli so: Ivan Černič, 61 let; Stanko Rajšp, 10 let; Viljemina Konrad, 58 let; Marija Labes, stara 67 let; Marijeta Vagner, 83 let; Leopolda Gasparin, 57 let in Vesna Kočevar, 15 dni.

Antiperonosopna služba
Poročilo za dne 27. julija 1954.
Srednje dnevne temperature so se gibale v mejah med 20,8 stopinj C v Svecini in 25,0 stopinj v Krškem; relativna vlaga med 57% v Crnomlju in 87% v Svecini. Neznatne padavine so bile v Mariboru in okolici, nekoliko močnejše pa v Goriških Brdih (Vipolže 6,5 mm).
Napovedi: V Goriških Brdih je pričakovati izbruh peronosopre čez 3 do 4 dni. Točen datum bomo sporočili 4. dni. V ostalih predelih zaenkrat ni nevarnosti za ponoven izbruh peronosopre.

DROBNI OGLASI

ENOSOBNO SONČNO STANOVANJE v bližini magistrata s manjšo kuhinjo, primerno za upokojenje, zamenjam za večje kjer koli v Ljubljani. Ponudbe poslati pod »Zamenjava« v oglasni odd. »Ljudske pravice-Borba« 2327
ARANŽER z vedno prakso želi zamenjati službo Nadraje bi nastopil službo v Beogradu, Zagrebu ali kakem večjem kraju v Vojvodini. Ponudbe pod šifro »Araržer« pošljite na podružnico »Ljudske pravice-Borbe« v Trbovljah. T 58
OPREMLJENO ALI NEOPREMLJENO SOBO v mestu ali bližini Ljubljane išče uradnica. — Dam nagrado 10.000 din listemu, ki mi jo prikaže. Ponudbe pod »HITRO«.
PRENOSNO ŽAGO, izdelano v Franciji, novo, doslej nerabljeno, prodamo po ugodni ceni. Motor, ki poganja žago, ima 12 ks, obratuje lahko s bencinom ali pa na paro. Žaga je prenosna in uporabna vseh povrsod v gozdu. V osmih urah našaga 10 do 12 m² desk. Imam tudi ves ostali žagarski pribor, potreben za delo. Interesenti naj se javijo pisмено ali ustno na naslov: Simo Indjič, Smoljana — Bosanski Petrovac.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

Angleški film
»ZLATA MRZLICA«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za pop. predstave pa od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Finski film »Olimpiada«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 ure dalje.
KINO »SOCA«: Francoski film »Ulica Estrapad«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 18 dalje.
KINO »TABOR«: Francoski film »Fantan Tulipan«. Tednik. Predstava ob 20.30.
LETNI KINO JLA: Angleški film »Vse o Evi«. Brez tednika. Predstava ob 20.30.
LETNI KINO »BEZIGRAD«: Francoski film »Ulica Estrapad«. Tednik. Predstava ob 20.30.
Prodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.
KINO »TRIGLAV«: Angleški film »Mreža« in tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. Dames zadnjikrat!
KINO »SISKA«: Francoski film »Julija Estrapad« in tednik. Predstave ob 18, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«

Ameriški barvni film
»Rdeče nebo nad Montano«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Dames zadnjikrat!

J E S E N I C E

PROGRAM
privedite v počastitev prvega občinskega praznika Jesenic, 85-letnice Železarn, 25-letnice proglavitve Jesenic za mesto, 30-letnice razvija prvega rdečega prapora »Neodvisne delavske stranke« in 75-letnice godbe na pihala DPD Svobode.

29. JULIJA:
- Ob 8: Pričetek II. kola šahovskega prvenstva metalurgov Jugoslavije na vrtu »Kazine«. Zaključek ob 12. uri.
 - Ob 16: Pričetek III. kola šahovskega prvenstva metalurgov Jugoslavije. Zaključek ob 20. uri.
 - Ob 17: Ocenjevalna vožnja motoristov na krožni progi: Jesenice—Lesce—Podnart—Kamna gorica—Lancovo—Radovljica—Lesce—Bled—Spodnje Gorje—Poljane—Jesenice. Start pred Železarno, cilj ob 19. uri pred gimnazijo.
 - Ob 19.30: Koncert godbe na pihala DPD »Svoboda« Jesenice na vrtu »Kazine«.
30. JULIJA:
- Ob 8: Pričetek IV. kola šahovskega prvenstva metalurgov Jugoslavije. Zaključek ob 12. uri.
 - Ob 9: Otvoritev Tehničnega muzeja v graščini na Stari Savi.
 - Ob 10.30: Otvoritev razstave v Metalurški šoli.
 - Ob 12: Otvoritev novega Gasilskega doma na Senožetih.
 - Ob 15: Tekma v odbojki na športnem igrišču Podmežakljo. Sodelujejo: Jesenice : Radovljica. — Namiznoteniški mladinski dvoboj »Mladost« (Zagreb) : Jesenice, v dvorani TVD »Partizan« Jesenice. — Finale medobratnih tekem Železarne Jesenice na teniškem igrišču Podmežakljo.
 - Ob 16: Finalno medobratno tekmovanje Železarne Jesenice in streljanju, na strelišču narodnega heroja »Matije Verdnika«. — Zaključno sindikalno prvenstvo Železarne Jesenice in kegljanju, na kegljišču »Gradisa« Jesenice. — Nadaljevanje prekinjenih iger šahovskega prvenstva metalurgov Jugoslavije, na vrtu »Kazine«.
 - Ob 17: Zaključna finalna medobratna nogometna tekma Železarne Jesenice na športnem igrišču Podmežakljo.
 - Ob 18: Ekshibicijska namiznoteniška igra svetovnih prvakov Dolinar : Harangozo v Domu TVD »Partizan« Jesenice.
 - Ob 19: Promenadni koncert godbe na pihala DPD »Svoboda« Javornik, na športnem igrišču Podmežakljo.
 - Ob 20.30: Slavnostna akademija na umetnem drsališču Podmežakljo, združena z bengaličnim ognjem na Mercu.

Premogovniki »Tito« V BANOVICIH

Vsem svojim poslovnim prijateljem in ostalim delovnim ljudem v ljudskih republikah Hrvatski ter Bosni in Hercegovini

čestitamo
k Dnevu ustaje

z željo, da s pospešenim delom pripomorejo k čim hitrejši izgradnji naše socialistične domovine

Delovni kolektiv »Premogovnikov«
»Tito« - Banovići

List izdaje: ... Uredništvo Ljubljana Kopitarjeva ulica 8/III telefon 39-181 — Notranjopolitična — gospodarska rubrika tel št 21-613 in kulturna rubrika tel št 21-657. Nazorjeva ul 10/VI. — Odgovorni urednik »Ljudske pravice-Borbe« Ivan Sinkovec — Uprava Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za naročnike in oglaš 31-030 — Mesečna naročnina 250 din za tujino 500 din, Čekovni račun pri NE 6011-T-10, poštni predal št. — Tisk Tiskarne »Ljudske pravice«. — Poština plačana v gotovini.

Primorsko ljudstvo je pred desetimi leti odločno iznovedalo, da hoče živeti v matični domovini

Ob deseti obletnici velikega vseljskega zborovanja v gozdu nad Gornjo Branico in Šmarjem na Vipavskem, ki se ga je udeležilo več kot 6000 ljudi Primorske

Jutri bo minilo deset let od velikega političnega zborovanja primorskega ljudstva, ki se je spreminilo v do takrat največjo manifestacijo za priključitev k svoji matični domovini Sloveniji in Jugoslaviji. Tridesetega julija 1944. leta se je na jasi sredi hrastovega gozda nad Gornjo Branico in Šmarjem na Vipavski dolini, komaj 3 kilometre od najbližje nemške postojanke zbralo več kot 6.000 ljudi in navdušeno vzklikalo za novo Jugoslavijo ter nadaljevanje narodnoosvobodilne borbe do končne zmage nad fašizmom.

Primorsko ljudstvo je takrat skupaj z vsemi jugoslovanskimi narodi preživljalo hude dni, Okupator, ki je slutil svoj naglo bližajoči konec, je prav v tistih vročih julijskih dneh sprožil veliko ofenzivo proti IX. korpusu ter povečal teror nad civilnim prebivalstvom, ki je množično sodelovalo na strani osvobodilnega gibanja. Hrabri borci pa so se uspešno zoperstavili navalu mnogo močnejšega sovražnika in mu prizadejali velike človeške in gmotne izgube; po končani ofenzivi pa so prešli v napad na vse štiri od Postojne, prek Ajdovščine do Gorice in Podbrda na Tolminskem.

Sredi teh dogodkov se je vršilo zborovanje, ki se ga tukaj še živo spominjajo. Prav iz Tržiča, Gorice, Trata, Sovodnje, Doberdoba, Renč, Vipavske doline, Tolmina in številnih drugih krajev širom Slovenskega Primorja so prihajali ljudje v sprevodih, z od sreče žarečimi obrazi in pesmijo na ustih ter tiščoj zastav in transparentov v rokah. Dekleta s Krasa so prišle v skupinah, oblečena v slovensko narodno nošo in z rdečo zvezdo na prsih. Nedaleč od jase je še pred poldnevom divjala ogrožena borba, ki je okoli 1500 ljudem preprečila prihod na zborovanje. Nepregledna reka ljudi pa je kljub vsem nevarnostim obšla sovražne postojanke in zasede ter točno ob napovedanem času prišla na zborovanje.

Slavnosti je dalo posebno svečano obeležje dejstvo, da so zborovanju prisostvovali predstavniki

SNOS tov. Miha Marinko, zastopnika CK KPS tov. Lidija Šentjurec, podpredsednik Pokrajinskega odbora OF za Slovensko Primorje tov. Joža Vilfan, politični komisar IX. korpusa tov. Janez Hribar, napredni duhovnik iz Šmarja tov. Jože Bajt, predstavniki zavezniških

Tovariš Miha Marinko na množičnem zborovanju v Gornji Branici 1944. leta

vojaških misij pri IX. korpusu in številni drugi gostje.

V daljavi je bilo slišati regljanje okupatorjevih strojnic, ko se je tov. Joža Vilfan povzpel na improvizirani govorniški oder, odprl zborovanje in pozdravil navzoče. Med navdušenimi ovacijami poslušalcev ter prepevanjem partizanskih pesmi so govorili še Miha Marinko, Lidija Šentjurec, Janez Stanovnik, Janez Hribar, zastopniki SPZZ in ZSM ter predstavnika angloameriške in sovjetske vojaške misije.

Ko danes ocenjujemo dogodke iz tistih dni se nam zdijo zlasti pomembne besede predstavnika angloameriškega vojaškega odposlanstva g. majorja Wooda, ki je s temile besedami izrekol priznanje junaški borbi jugoslovanskih narodov proti okupatorju:

»To je pogumna in junaška armada, oborožena v veliki meri z orožjem, ki ga je zaplenila v boju z brezobzirnim sovražnikom, prepojena z brezprimernim duhom poguma in tovarštva ter prav tako pogumno ljudstvo, čigar boj bo pri-

šel v zgodovino kot eno velikih poglavljev ljudskega boja za svobodo.

Po zborovanju, ki se je spreminilo v spontano manifestacijo slovenstva in jugoslovanstva ter trdne povezanosti z vsemi svobodoljubnimi narodi v skupni borbi proti fašizmu je bil »Šmarju kulturni program, ki ga je izvajala kulturna skupina IX. korpusa. Ob sončnem zahodu pa se je ogromna množica začela razhajati.

Tovariš Miha Marinko na množičnem zborovanju v Gornji Branici 1944. leta

Ta velika manifestacija politične zrelosti in zavednosti Primorcev je naletela na velik odmev v vsej Jugoslaviji in tudi v tujini. O zborovanju je poročala večina časnikov, ki so izhajali na osvobodjenem ozemlju in 16. avgusta tudi Radio »Svobodna Jugoslavija«. Istega dne sta o njem poročala tudi londonski radio in tiskovna agencija »United Press«.

M. D.

Gradbišča bi morali nadzirati gradbeni inšpektorji

Gradbena inšpekcija pri Mestnem ljudskem odboru v Mariboru nima potrebnih inšpektorjev. Zato je nevarnost, da nepošteni ljudje pri gradbenih podjetjih izrabljajo pomanjkanje kontrole na gradbiščih in se ne ravna po načrtih in predpisih. Bivši direktor gradbenega podjetja »Obnova« v Mariboru je naročil delovodjici, naj pri gradnji poslojca Ciciban naredi nekatere spremembe in se ne ravna v celoti po načrtu. Tako so zmanjšali odpornost zidovja, ki je na nekaterih mestih tanjša, kot bi morala biti po načrtu. Na srečo je to odkril investitor in gradbena inšpekcija, še preden je bilo poslopje dograjeno. Sedaj zahtevajo, naj gradbeno podjetje napako oziroma zlorabo popravi na svoje stroške. Zaradi tega bo vse delovni kolektiv podjetja Obnove utrpel precejšnjo škodo. Še večja škoda bi bila, če ne bi opazili, da poslopje ni grajeno točno po načrtu, in bi se zgodila nesreča ali bi pa predčasno dotrajalo. Tudi tak pri-

meri so se v Mariboru dogodili v povojnih letih.

Uslužbenec gradbene inšpekcije v Mariboru ne utegne opravljati najvažnejših administrativnih poslov, a kaj še da bi nadziral delo na gradbiščih. Zato je nujno, da gradbena inšpekcija čimprej dobi potrebno število inšpektorjev, za katere so mesta pri MLO predvidena. Toda vsi dosežani razpisi so ostali brez uspeha. Doslej niso mogli najti ustreznih strokovnjakov, ki bi bili pripravljeni za določeno plačo sprejeti to službo.

Pravijo, da se lahko zaposli pri gradbenih podjetjih, kjer jih bolj plačajo. Nekatera podjetja včasih plačajo več, kot določa tarifni pravilnik, če drugače ne morejo dobiti strokovnjaka. Ali bo MLO lahko določil za gradbene inšpektorje ustrezni dodatek, ali bo še čakal. Prejemke gradbenih strokovnjakov pri podjetjih in državnih ustanovah bi bilo treba nekoliko vskladati; kajti na gradbiščih lahko nastane mnogo večja škoda za skupnost, kot bi bili izdatki za gradbene inšpektorje.

P. J.

Jeseniške gospodinjice se upravičeno pritožujejo

Ze dober mesec je na Jesenicah pri prodaji sadja in zelenjave pravi nered. Lokal »Sadje zelenjava« v bližini trga so pred mesecem zaprli, na trgu pa stoji ena sama stojnica z dvema prodajalkama, ki se pa pod majhnim šotorom med tolikimi zabojčki komaj še obračata. Ali ne bi bilo bolje, če bi imeli vsaka svojo stojnico, saj bi obe lažje prodajali, gospodinjam pa ne bi bilo potrebno čakati cele ure. Prav tako se človek nehoti vpraša, zakaj ni konkurence pri prodaji sadja in zelenjave? Po novi preusmeritvi trgovine bi najbrž lahko to uresničili trgovski podjetji »Zeleznica« in »Kašta«, saj imata obe res sposobni poslovdjici; na trgu pa stoji kot nalašč že pripravljeni lepi zgrajeni baraki, ki letos stojita prazni in zaprti v posmeh gostinjam in nesrečnim prodajalkam, ki

stojita pod pistnemi šotorom v deževnem vremenu do pasu premočeni. Pa tudi cene zelenjavi in sadja niso v skladu s kupno močjo prebivalstva. Ko sem pred nedavnim govorila z ženskami iz Vojvodine, se nisem mogla načuditi, kako poceni (v sorazmerju z nami) živijo. Morda bi tudi našim trgovskim podjetjem kazalo, da bi nabavljali v Vojvodini zelenjavo in vsaj to (če že mora biti sadje res tako drago) nudili našim družinam po znosnih cenah. — Prav tako je z jajci. — Ker se spet bližamo prvem, izražamo vse gospodinjice skupno željo, da se ne bi spet podražila sadje in zelenjava, kot je bil to primer prvega julija, ko smo povprečno vse predmete plačevali za okrog 10 din draže. Pa brez zamere!

Vanka

Kmetijstvo potrebuje strokovnjakov

Z uveljavitvenjem zakona o kmetijskem zemljiškem maksimumu so v Prekmurju zadržana gospodarstva pridobila približno 200 ha zemlje. Večina posestev

se je znašla v težavah, ker je bila dodeljena zemlja razkosana na majhne parcele, ki so bile raztresene po vsej okolici. Posedstva niso imela potrebnega inventarja, ne gospodarskih poslopij, niti ne živine. Razen tega so bile njive močno zanemarjene. Zdaj lahko trdimo, da so delovni kolektiv v okviru možnosti zemljo dobro obdelali, že nakupili nekaj živine in inventarja, zdaj pa že delajo načrte, kaj bodo v bodoče na posestvih gojili. Tako bodo na posestvu kmetijske zadruge Čepinci posvetili največ skrbi sadjarstvu in živinorejvi. Prav tako bodo skrbeli za sadjarstvo in živinorejo v kmetijski delovni zadrugi v Kramarovcih, ki se je združila s posestvom kmetijske zadruge Fiksinci. Tu imajo to prednost, da imajo posestvo skoraj 150 ha zemlje in zato tudi boljše pogoje za napredek.

Naj omenimo še zadržano posestvo v Topolovcih, ki je že lani zelo lepe uspehe. Zdaj se je posestvo skoraj za enkrat povečalo. Uredili so tudi moderne hleve in letos licitirali že 700.000 din kredita za nakup plemenske živine. Delovni kolektiv posveča veliko pozornost mehanizaciji, za kar se jim je posrečilo dobiti nad tri milijone dinarjev kredita. Delovni kolektiv ne namerava ostati pri sedanjih uspehih, temveč bo skrbel za napredek.

V vseh delovnih kolektivih posestev se zdaj pripravljajo na delavsko samoupravljanje, ki bo najbrž bolj skrbelo za strokovno usposabljanje kmečkih delavcev. Kmetijskih šol za šolanje kmečke mladine imamo dovolj in stroški, ki jih bodo posestva s šolanjem imela, bodo bogato plačani.

-anič

Iz zaklenjenega stanovanja

Ivan Koštrinj iz Spodnje Lokovce, okraj Nova Gorica, je prijavil TNZ, da mu je 25. julija v dopoldanskih urah iz zaklenjenega stanovanja nekdo ukradel 95.000 din, ki jih je imel spravljene v pločevinski škafci. Za storilcem poizvedujejo.

Svojevtrsten tat

Posestnica Ivana Tomc z Dobrave št. 54 je v začetku julija prijavila, da ji je 1. v mesecu nekdo ukradel 15.000 dinarjev, ki jih je imela v spalnici. Za neznanim storilcem so poizvedovali, toda brez uspeha. 18. julija pa je oškodovanka našla na ključu pod oknom stanovanja pišemski ovitek, v katerem je bilo 14.500 din.

Berač je kradel

K posestniku Rajku Struklju iz Zgornjih Pirnič je prišel beracit neki neznanec. Ko je opazil, da je doma samo stara mati Marija Petac, je začel prebrskati po hiši in izmaknil moške hlače ter štiri ženske obleke in tako oškodoval Struklja za približno 25.000 din.

Tovorni avto je zgorel

Dne 23. julija je na zvezni cesti I. reda pri Tiški vasi, okraj Novo mesto, zgorel tovorni avtomobil, last podjetja »Avtotrans«, Brežice. Navožen je bil z raznimi kemikalijami in oljnatimi mazili. Med vožnje je iz neznanega vzroka začel v keroseriji med tovorom goriti. Ognja ni bilo moč pogasiti. Zakaj je ogenj nastal, preiskujejo.

K.

Pionirji s Krasa, Slovenskega Primorja in Kočevske na počitnicah v Avstriji

Ko smo se na državni meji s partizansko pesmijo poslovili od doma, nam je v št. lju izročil lepe pozdrave Socialistične stranke Avstrije predstavnik »Kinderfreunde« in poklonil voditelji kolonije šopek otrok kolonija. V Grazu so nas pred kolodvorom pričakali avstrolasi, ki so nas pripeljali v mladinski dom »Sonnenland Pfeifferhof«, ki stoji sredi lepih travnikov. Tu je bilo nekaj posestvo zdravnika dr. Pfeifferja in je bilo tudi zdravilišče za tuberkulozne bolnike, pozneje pa ga je prevzelo »SPO« Kinderfreunde »Stayermark«. V domu se otroške kolonije vrste vse leto. Šolski otroci prihajajo tja med počitnicami drugače pa v domu letujejo predšolski otroci.

Ko smo prispeli v dom, so nas upravniki in strožne osebe lepo sprejeli. Med prebivanjem v domu, ki je bilo zelo prijetno, nas je obiskal tudi jugoslovanski konzul iz Graza, kateremu smo priredili tudi skromno prireditev. Napravili smo več izletov po Koroki, obiskali avstrijske poštniške kolonije in tako smo preživeli lepe počitnice v sosednji Avstriji.

U. D.

OD VSEPOVSOD

JESENICE

Nedavno so obiskali železarno avstrijski kovinarji iz Kapfenberga. Zanimali so se predvsem za delavsko upravljanje. Jeseničani so gostom po ogledu tovarne razkazali še naše ravne lepote Bleda in Bohinja. Tudi so se dobro počutili in so bili vznemirjeni nad tolikim napredkom, saj so bile marsikateremu znane pri nas razmere med vojno in pred njo. Nato so gosti nadaljevali svojo pot. Obiskali nameravajo še Store, Ravne in Maribor, nakar se bodo vrnili domov.

Društvo inženirjev in tehnikov železarne je nedavno razširilo svoj delokrog na ves okraj Radovljica. Željo, da bi se z novimi člani kar najhitreje dobro spoznali, so Jeseničani priredili v Radovljici družbeno večer, ki je potekel v prijetnem razpoloženju. Žal pa se novi člani z Bleda in Lesca niso v polnem številu odzvali. Posebno priznanje pa je treba izročiti vsem vodilnim faktorjem železarne; saj so prisostvovali na prireditvi glavni direktor, predsednik UO, predsednik DS in sekretar tovarniškega komiteja ZK železarne. Pa tudi materialno nudi podjetje društvu vse pomoč in tako nudi osnovo strokovnemu delovanju DIT.

MARIBOR

Poštniška zveza v Mariboru dela zelo uspešno. V mladinski ulici je uredila lepa prenočišča za potujoče člane iz drugih krajev, ki prihajajo v Maribor. Člani poštniške zveze v Mariboru so v letošnjih počitnicah priredili že več izletov. Ena skupina je bila na tridnevnem izletu v Opatiji.

T. A.

KRŠKO

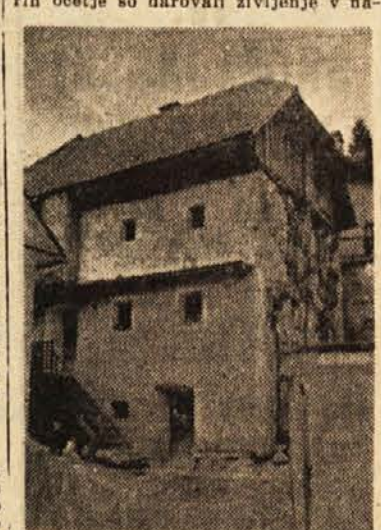
Zveza borcev v Krškem je 40 otrokom padlih borcev NOV omogočila letovanje v Slovenjem Gradcu. Le-

tam so jih lepo sprejeli in jih nastanili v dijaškem domu. Mladina je vsak dan prirejala izlete in si med drugim ogledala tudi slovenjegraški muzej NOV.

K.

CERKNO

Tudi letos je lepa Cerkljanska dolina sprejela na oddih otroke, katerih očete so darovali življenje v nar-

Motiv Cerknja

rodnoosvobodilnem boju. Kolonijo je organizirala Zveza borcev. Čeprav so otroci šele nekaj dni na letovanju, so že sodelovali z bogatim programom na večer. Dneva vsakje. Naslednji dan so obiskali največji spomenik Cerkljanske - bolnišnice Franjo. Na

BELTINCI

Ugodno vreme v drugi polovici zadnjega tedna je pospešilo števje plemice in hkrati omogočilo kmetom, da so žitarice čimprej odpeljali domov. V teh dneh je videti še zadnje vozove, ki se od vseh strani bližajo vasem. Kmetje nestrno pričakujejo mlačev, ki bo pokazala, kakšen bo letošnji pridelek. Po vaseh ki se se oglašajo prve mistične, ki pojejo od ranega jutra do pozne večera.

Minuli teden je bila zaključena prireditve »Otroškega vrteca« in otroške razstave. Številne mamice, ki so si ogledale razstavo, so bile nad uspehom občudovane zelo vesele — naravnost presenečene.

Teden dni se še mud v Beltincah etnografska skupina iz Maribora, ki jo je poslal mariborski pokrajinski muzej za zbiranje narodnega blaga v Prekmurju. Naloga skupine je prvo predvsem ljudsko materialno blago; sira pa tudi predmete za pokrajinski muzej Obmurgija. Vrebo bo odkupil krajinski ljudski odbor v M. Soboti. Skupina bo ostala v Prekmurju tri tedne in obiskala še področja občin Črenšovci, Turčinja in Bogojina. Medtem bodo po vaseh tudi razna predavanja o pomenu spomenikov naše ljudske kulture.

BOGOJINA

Srednje velika vas med Soboto in Lendavo ima sedež občine, katere pa sodi med manjše občine v Prekmurju. Vaščani so prosvetno precej razgledani in stalno težijo za napredkom. Razen osn. šole je tu tudi nižja gimnazija in otroški vrtec. Otroški vrtec je bil ustanovljen že pred letom in vključuje v glavnem kmečke otroke. Vask dan prihaja vanj 35 otrok. To število bi bilo še večje, vendar ni prostorov, saj se vrtec nahaja v privatni hiši. V privatnih hišah imajo celo dve učilnici za šoloobvezne otroke. Primerni prostori, ki jih danes v Bogojini ni dovolj in so potrebni naši mladini tudi iz zdravstvenih razlogov so problem, ki ga ludo morali v Bogojini z vaščani skupno rešiti vsi tisti, ki jim je pri srcu naša mladina.

-jo

GABRIJELE

V Gabrijelah pri Krmelju na Dolenjskem je mladinska organizacija šele dobro leto, vendar je dosegla že dokaj lepe uspehe. V vasi je prišla s kulturnoprosvetnim delom ter je že v jeseni uprizorila igro »Bezunka«. Sedaj pa pripravljajo uprizoritev Elinbergove drame »Ravnice življenja«. Lani so napravili nad 300 prostovoljnih ur pri sejni gozdov, ki jih je ogrožal lubadar. Letos pa so pomagali pri čiščenju poplavljenih krajev in zbirali za ropalnice denar. V organizaciji dobro deluje tudi šahovska sekcija.

V zadnjem času pa se mladina iz Gabrijel pridno pripravlja za odhod na proslavo na Ostrožno. Mladina je dosegla doležejo delo je gabrijelska mladina prejela pohvalo in diplomu, ki ji bo pri bodočem delu v vzpodludo.

K.

Pismo iz Prevalj

Prevalje so bile včasih zaradi železarne znane po vsej Evropi, sedaj pa so tiha koroška vas

V Prevaljah je delo občinskega ljudskega odbora zelo razbuzano. Letos in prihodnje leto bodo elektrifikacijo vsa občina Denar za elektrifikacijo so prispevali kmetje, to je približno 18.000.000 din, nekaj pa je prispeval tudi občinski ljudski odbor in Kmetijska zadruga. Zanimivo je, da kmetje razen redkih primerov zelo redno plačujejo davek. Najbrž bo to posledica tega, da so določili davek kmetom na zborih volivcev. Perede vprašanje v občini pa je 80 onemoglih, ki morajo dobivati podporo. Občina visokih podpor ne zmore in dobivajo nekateri le po 1500 dinarjev mesečno. Tudi s stanovanji gre v občini bolj temno. Nekatera družine stanujejo po vlažnih in nehijskih prostorih, zato bodo morali graditi stanovanja, ker upajo, da bo prihodnje leto rešeno. Nameravajo graditi dve novi šoli, in sicer v Prevaljah in bližnjem Sentanelu. Občinski letos niso prizanesla nerurja. Predsednik občine je dejal, da

cenijo škodo na okrog 35.000.000 din. Najbolj so bili prizadeti mostovi in ceste. Po agitaciji, naj bi se kmetje zavarovali proti elementarnim nesrečam, se jih je za to precej odločilo. Le-ti se zanimajo tudi za kreditne, ki jih bodo dobili za nabavo strojev in umetnih gnojil. V Prevaljah pa množične organi, zanje niso najbolj delavne. V nekaterih krajih občine Socialistične zveze sploh nimajo. V Sentanelu so šele pred nedavnim izvolili vsaki odbor. Zato so ljudje prepričani sami sebi, saj jim nihče ne solamjuje gospodarskega in političnega položaja. Zveza borcev in Društvo prijateljev mladine sta letos poskrbela, da so poslali na letovanje tri skupine otrok. Tudi sindikati se v delu ne znajdejo. Zato bodo posamezne podružnice združili, da bodo tako lažje reševali različna vprašanja. Medtem pa je za prosvetno delo v Prevaljah in po okoljskih vaseh veliko zanimanje. Ljudje imajo najraje igre, vendar pa so te le slabo pripravljene. V. S.

Obvestilo

OBVEŠČAMO VSE POTROŠNIKE POGONSKIH GORIV IN MAZIV, DA SMO ODPRLI

Ker je novi servis opremljen z modernimi napravami za oskrbovanje motornih vozil z gorivi in mazivi ter napravami za polnjenje vode v hladilnikih in polnjenje zraka za gume, boste postreženi najhitreje in najsolidneje.

Usluge polnitve hladilnikov z vodo in gum z zrakom izvršujemo našim odjemalcem brezplačno.

Servisna postaja prične obratovati v petek, dne 30. t. m. ob 6. uri zjutraj in bo odprta vsak dan vključno nedelje in praznike od 6. do 20. ure ne prekinjeno, od 20. ure do 6. ure pa posluje nočna služba.

NOVO NAJMODERNEJŠO SERVISNO POSTAJA

NA TRŽAŠKI CESTI — TELEFON ŠTEVILKA 20-676

za oskrbovanje motornih vozil z gorivi in mazivi

Na novem servisu dobite bencin, plinsko olje ter popoln asortiman maziv, potrebnih za motorna vozila.

PRIPOROČA SE

PETROL LJUBLJANA